

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

**JP "CESTE FBIH"
D.O.O SARAJEVO**

ZA 2011.GODINU

Broj: 06-14/12

Sarajevo, ožujak 2012. godine

**UPRAVI JP „CESTE FBiH“ D.O.O. SARAJEVO
NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Predmet revizije***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća JP „Ceste FBiH“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu–Društvo), bilance stanja sa stanjem na dan 31.12.2011. godine i pripadajućih bilance uspjeha, izvješća o promjenama na kapitalu i izvješća o novčanim tijekovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva za finansijska izvješća

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvješća sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvješćivanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije, prevare ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u danim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja poduzeća sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na temelju obavljene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br: 22/06) i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da postupamo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvješćima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima, nastalim usljed korupcije, prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju temelj za naše revizorsko mišljenje.

Osnov za izražavanje mišljenja:

- 1. Na poziciji nematerijalnih sredstava u pripremi iskazane su investicije u iznosu najmanje 4.601.131 KM, za koje nije izvršena procjena vjerovatnoće budućih ekonomskih koristi od iskazane imovine sukladno Okviru za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvješća. Ove investicije se na pozicijama imovine u tijeku iskazuju već duži period (što je pojašnjeno u točki 4.5. Izvješća);**
- 2. Na poziciji nematerijalnih sredstava iskazana je projektna dokumentacija obustavljenih projekata nabavne vrijednosti u iznosu od 739.839 KM, a priznavanje i iskazivanje navedene pozicije nije sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima. Nematerijalna sredstva kao i rezultat perioda precijenjeni su u visini neotpisane vrijednosti navedene projektne dokumentacije u iznosu od 308.266 KM (što je pojašnjeno u točki 4.5. Izvješća);**

3. Na cestovnu infrastrukturu koja je sukladno Zakonu o cestama FBiH data na upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i vođenje evidencija JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo i koja se u evidencijama istog iskazuje na nematerijalnoj imovini (prava na korištenje tuđih sredstava), nije izvršen obračun amortizacije, što je i regulirano Pravilnikom o računovodstvenim politikama Društva. Navedeno može utjecati na iskazivanje realnosti i fer prezentacije ove imovine kako na promjenama tijekom godine, tako i na stanja na kraju godine (što je pojašnjeno u točki 4.5. Izvješća);
4. Zbog neblagovremenog aktiviranja investicija Društvo u periodu odgođenog plaćanja nije prestalo sa kapitalizacijom troškova kamata sukladno MRS 23- Troškovi pozajmica i internim aktima, te je za obračunatu kamatu u otplati na ukupan iznos kredita u iznosu od 85.842 KM evidentiralo na investicijama, zbog čega su u istom iznosu stalna sredstva precijenjena, a rashodi perioda podcijenjeni (što je pojašnjeno u točki 4.5. Izvješća);
5. Iskazani prihodi su precijenjeni za iznos od 716.038 KM, a odnose se na prihode po osnovu ukidanja rezerviranja za koje je utvrđeno da nisu ispunjeni uvjeti za priznavanje prihoda sukladno MRS i MSFI. Istovremeno su precijenjeni troškovi rezerviranja u iznosu od 671.038 KM, što je imalo za posljedicu da je rezultat perioda precijenjen za iznos 45.000 KM (što je pojašnjeno u točki 4.8. i 4.10. Izvješća);
6. Uprava Društva nije poduzela adekvatne mjere na naplati potraživanja, koje se odnose na pravovremeno utuživanje svih korisnika cestovnog zemljišta, koji ne plaćaju propisanu naknadu (što je pojašnjeno u točki 4.6. Izvješća);
7. Nisu blagovremeno plaćene prispjele obveze po kreditu Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), što je imalo za rezultat plaćanje i priznavanje u financijskim izvješćima zateznih kamata u iznosu od 110.764 KM (što je pojašnjeno u točki 4.11. Izvješća).

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, financijska izvješća po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno financijski položaj JP “Ceste FBiH” d.o.o. Sarajevo na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i novčani tijek za godinu koja je završila na taj dan, sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja.

Financijsko poslovanje JP “Ceste FBiH” d.o.o. Sarajevo tijekom 2011. godine, osim za napomene navedene u točkama prethodnog pasusa, bilo je u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Ističemo pitanja koja nisu utjecala na davanje Mišljenja:

- Društvo je u svojim financijskim izvješćima na dan 31.12.2011. godine iskazalo novčana sredstva i obveze u iznosu od 30.911.343 KM po osnovu GSM licence. Ova sredstva su doznačena na poseban (namjenski) račun, otvoren kod Društva temeljem odluke Vlade FBiH i ista trebaju biti utrošena sukladno odlukama o usvajanju programa investiranja sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence, koje donosi Vlada FBiH, na prijedlog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija za koje Društvo nije implementator. U ožujku 2012. godine Vlada FBiH je donijela Odluku o prijenosu sredstava GSM licence na poseban račun u okviru Jedinственог računa Riznice Proračuna FBiH. Međutim cjelokupan iznos sredstava nije prenesen na poseban račun, što je šire pojašnjeno u točki 4.7. Izvješća.
- Vrijednost izvanbilančne evidencije na dan 31.12.2011. godine iznosi 163.323.282 KM i odnosi se na projekat Sarajevske zaobilaznice. Ovaj projekat se vodi izvanbilančno jer je Društvo od osnivača zaduženo kao implementator a vlasnik ovih projekata je Vlada FBiH koja ih i

financira. Izgradnja Sarajevske obilaznice od Jošanice do Vlakova je projekat iz 2005. godine koji se najvećim dijelom financira iz kreditnih sredstava koje je BiH po osnovu Ugovora o financiranju pod nazivom «Bosna i Hercegovina-Projekat cesta» dobila od Europske investicijske banke, Europske banke za obnovu i razvoj, OPEC fonda, a dijelom iz Proračuna Federacije BiH. Mi nismo vršili reviziju ovih projekata niti reviziju izbora dobavljača jer se radi o projektima kojima upravlja Vlada FBiH odnosno resorno ministarstvo, što je pojašnjeno u točki 4.14 Izvješća.

Sarajevo, 16.03.2012. godine

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor
Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

BILANCA STANJA NA DAN 31.12.2011. GODINE.....	1
BILANCA USPJEHA ZA PERIOD 01.01. – 31.12.2011. GODINE.....	2
IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA ZA PERIOD OD 01.01. DO 31.12.2011. GODINE.....	3
IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU ZA PERIOD KOJI ZAVRŠAVA NA DAN 31.12.2011.....	4
1. UVOD.....	5
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	5
3. REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
4. NALAZI I PREPORUKE.....	8
4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa.....	8
4.2 Obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i financiranje.....	9
4.3 Sustav internih kontrola.....	10
4.4 Planiranje i izvješćivanje.....	12
4.5 Stalna sredstva.....	14
4.6 Potraživanja.....	19
4.7 Novac i novčani ekvivalenti.....	21
4.8 Obveze, rezerviranja i razgraničenja.....	24
4.9 Kapital.....	26
4.10 Prihodi.....	26
4.11 Rashodi.....	28
4.12 Sudski sporovi.....	32
4.13 Nabave.....	33
4.14. Izvanbilančna evidencija.....	33
5. KOMENTAR.....	34

B I L A N C A S T A N J A na dan 31.12.2011. godine

Pozicija	Neto iznos	
	tekuće godine	prethodne godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	2.039.072.765	2.030.273.574
Nematerijalna sredstva	2.030.587.303	2.020.522.745
Nekretnine, postrojenja i oprema	8.477.527	9.742.894
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	7.935	7.935
Dugoročni finansijski plasmani	0	0
Druga dugoročna potraživanja	0	0
Dugoročna razgraničenja	0	0
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	0	0
C) TEKUĆA SREDSTVA	82.529.302	95.994.548
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	1.235.344	1.074.376
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	81.293.958	94.920.172
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	0	0
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	2.121.602.067	2.126.268.122
Izvanbilančna evidencija - vanbilančna aktiva	163.323.283	143.860.856
UKUPNO AKTIVA	2.284.925.350	2.270.128.978
P A S I V A		
A) KAPITAL	1.847.839.342	2.000
Osnovni kapital	1.847.839.342	2.000
Upisani neuplaćeni kapital	0	0
Emisiona premija	0	0
Rezerve	0	0
Revalorizacione rezerve	0	0
Nerealizovani dobiti	0	0
Nerealizovani gubici	0	0
Neraspoređena dobit	0	0
Gubitak do visine kapitala	0	0
Otkupljene vlastite dionice i udjeli	0	0
B) DUGOROČNA REZERVIRANJA	13.068.579	1.825.203.949
C) DUGOROČNE OBVEZE	252.529.225	284.926.727
D) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE	0	0
E) KRATKOROČNE OBVEZE	7.385.437	15.006.396
Kratkoročne finansijske obveze	0	0
Obveze iz poslovanja	7.127.383	14.783.130
Obveze iz specifičnih poslova	0	0
Obveze po osnovu plaća, naknada i ost.prim.zaposlenih	251.384	222.998
Druge obveze	6.670	268
Obveze za PDV	0	0
Obveze za ostale poreze i druge dažbine	0	0
Obveze za porez na dobit	0	0
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	779.484	1.129.050
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	0	0
POSLOVNA PASIVA	2.121.602.067	2.126.268.122
Izvanbilančna evidencija - vanbilančna pasiva	163.323.283	143.860.856
UKUPNO PASIVA	2.284.925.350	2.270.128.978

Uprava je pripremila finansijska izvješća i odobrila njihovo izdavanje na sjednici održanoj 24.02.2012. godine i iste uputila Odboru za reviziju na razmatranje, nakon čega će iste uputiti Nadzornom odboru.

BILANCA USPJEHA za period 01.01. – 31.12.2011. godine

	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna god.
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi	60.719.191	61.852.205
1.	Ostali poslovni prihodi	60.719.191	61.852.205
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	44.078.720	44.379.082
1.	Nabavna vrijednost prodane robe	0	0
2.	Materijalni troškovi	180.943	184.075
3.	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	3.318.537	3.198.119
4.	Troškovi proizvodnih usluga	37.428.970	37.595.174
5.	Amortizacija	1.487.592	1.428.266
6.	Troškovi rezervisanja	1.240.000	1.658.331
7.	Nematerijalni troškovi	422.678	315.117
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	16.640.471	17.473.123
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Financijski prihodi	42.866	346.845
1.	Prihodi od kamata	42.821	273.541
2.	Ostali finansijski prihodi	45	46
V	Financijski rashodi	3.405.190	1.436.606
1.	Rashodi kamata	2.513.140	1.436.544
2.	Negativne tečajne razlike	892.050	62
VI	Gubitak od finansijskih aktivnosti (V – IV)	3.362.324	1.089.761
VII	Dobit redovne aktivnosti (III – VI)	13.278.147	16.383.362
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
VIII	Ostali prihodi i dobici	978.548	669.768
1.	Dobici od prodaje stalnih sredstava	0	26.200
2.	Naplaćena otpisana potraživanja	0	0
3.	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	175.456	135.961
4.	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	803.092	507.607
IX	Ostali rashodi i gubici	6.647	42.213
1.	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	-	19.864
2.	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	6.647	22.349
X	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (XI – XII)	971.901	627.555
XI	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX – VIII)	0	0
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA		
1*	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijed.sredstava	1.487.592	1.428.266
2*	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijed.sredstava	0	232.090
XII	Dobit od usklađivanja vrijednosti	1.487.592	1.196.176
3*	Prihodi iz osnova promjene rač.politika	30.976	177.777
4*	Rashodi iz osnova promjene rač.politika		18.165
	UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+VIII+1*+3*)	63.259.173	64.474.861
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+IX+2*+4*)	47.490.557	46.108.156
	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA - NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	15.768.616	18.366.705
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1.	Porezni rashodi perioda	0	0
2.	Odloženi porezni rashodi perioda	0	0
3.	Odloženi porezni prihodi perioda	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
XIII	Neto dobit neprekinutog poslovanja	15.768.616	18.366.705
	DOBIT ILI GUBITAK OD PREKINUTOG POSLOVANJA	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XIV	Neto dobit perioda	15.768.616	18.366.705
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK	0	0
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit perioda	15.768.616	18.366.705

IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA za period od 01.01. do 31.12.2011. godine

(IZRAVNA METODA)

Opis	Oznaka	IZNOS Tekuća godina	IZNOS Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (2 do 4)		61.046.436	62.065.667
2. Prilivi od kupaca i primljeni avansi	+	248.522	39.864
3. Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	+(-)	1.050	
4. Ostali prilivi od poslovnih aktivnosti	+	60.796.864	62.025.803
5. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (6 do 10)		48.940.521	62.757.648
6. Odlivi iz osnova isplata dobavljačima i dati avansi	+(-)	42.085.787	59.228.211
7. Odlivi iz osnova plaća, naknada plaća i drugih primanja	+(-)	2.756.662	1.569.036
8. Odlivi iz osnova plaćenih kamata	+(-)	3.546.802	1.454.539
9. Odlivi iz osnova poreza i drugih dadžbina	+(-)	18.681	4.354
10. Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	+(-)	532.589	501.508
11. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (1-5)		12.105.915	-
12. Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (5-1)		-	691.981
B. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
13. Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (14 do 19)		6.512.721	8.893.284
14. Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+		
15. Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	+		
16. Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+		
17. Prilivi iz osnova kamata	+	42.821	273.541
18. Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+		
19. Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	6.469.900	8.619.743
20. Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (21 do 24)		19.175.862	10.802.394
21. Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	0	0
22. Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	0	0
23. Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	19.175.862	10.802.394
24. Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	0	0
25. Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (13-20)		-	-
26. Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20-13)		12.663.141	1.909.110
C. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI			
27. Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti		52.253.767	24.638.843
28. Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (29 do 31)		60.297.725	12.982.545
29. Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	0	0
30. Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	6.766.427	0
31. Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	-	53.531.298	12.982.545
32. Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (27-28)		0	11.656.298
33. Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (28-27)		8.043.958	-
34. D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (1+13+27)		119.812.924	95.597.794
35. E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (5+20+28)		128.414.108	86.542.587
36. F. NETO PRILIV GOTOVINE (34-35)		0	9.055.207
37. G. NETO ODLIV GOTOVINE (35-34)		8.601.184	-
38. H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		86.970.396	77.915.189
39. I. Pozitivne tečajne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	45	46
40. J. Negativne tečajne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	0	62
41. K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (44+42-43+45-46)		78.369.212	86.970.396

Uprava je pripremila finansijska izvješća i odobrila njihovo izdavanje na sjednici održanoj 24.02.2012. godine i iste uputila Odboru za reviziju na razmatranje, nakon čega će iste uputiti Nadzornom odboru.

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU za period koji završava na dan 31.12.2011.

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Reval. rezerve (MRS 16 MRS 21 MRS 38)	Nereal. dobiti/gubici po osn fin.sr.	Ost. rezerve	Akumulir. nerasp. dobit/nepokriv. gubitak	UKUPNO (2+3+4+5+6)	Manj. interes	UKUPNI KAPITAL (7+8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na dan 31.12.2009. g.	2.000	-	-	-	-	2.000	-	2.000
2. Efekti promjena u račun.politikama	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2009., odn. 01.01.2010. g.	2.000	-	-	-	-	2.000	-	2.000
5. Efekti reval.materij.i nem.sredstava	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finansijskih sred.raspol. za prodaju	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Kursne razlike nastale prevođenjem fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp.i pokriće gubitka	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Stanje na dan 31.12.2010.godine	2.000	-	-	-	-	2.000	-	2.000
13. Efekti promjena u rač.politikama	-	-	-	1.847.837.342	-	1.847.837.342-	-	1.847.837.342
14. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31.12.2010., odn., 01.01.2011. g.	2.000	-	-	1.847.837.342	-	1.847.839.342	-	1.847.839.342
16. Efekti reval.materij.i nem.sredst.	-	-	-	-	-	-	-	-
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans.sreds.raspol. za prodaju	-	-	-	-	-	-	-	-
18. Kursne razlike nastale prevođenj. fin.izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-	-	-	-
19. Neto dobit (gubitak) iskaz.u bil.uspj.	-	-	-	-	-	-	-	-
20. Neto dobiti/gubici priznati u kapit.	-	-	-	-	-	-	-	-
21. Objavljene divid.i drugi obl.raspodj. dobiti i pokriće gubitka	-	-	-	-	-	-	-	-
22. Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-	-	-	-	-
23. Stanje na dan 31.12.2011. god.	2.000	-	-	1.847.837.342	-	1.847.839.342	-	1.847.839.342

Uprava je pripremila finansijska izvješća i odobrila njihovo izdavanje na sjednici održanoj 24.02.2012. godine i iste uputila Odboru za reviziju na razmatranje, nakon čega će iste uputiti Nadzornom odboru.

**IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
JP „CESTE FBiH“ d.o.o. SARAJEVO
ZA 2011. GODINU**

1. UVOD

Javno preduzeće »Ceste Federacije BiH« d.o.o Sarajevo (u daljem tekstu: Društvo), je osnovano temeljem Zakona o cestama FBiH (Službene novine FBiH br. 12/10 od 15.03.2010. godine). Vlada FBiH je na sjednici održanoj 01.07.2010. godine donijela Odluku o usklađivanju naziva firme, djelatnosti, načina upravljanja i poslovanja i kapitala JP »Direkcija cesta FBiH« d.o.o Sarajevo, kojom su usklađuje naziv firme, djelatnost, način upravljanja i poslovanja i kapital JP »Direkcija cesta FBiH«, prestanak, prelazne i završne odredbe, kao i druga pitanja značajna za uspješno i zakonito poslovanje Društva. Prema ovoj Odluci, JP »Ceste FBiH« je pravni sljednik JP »Direkcija cesta FBiH«.

Javno preduzeće »Ceste Federacije BiH« d.o.o Sarajevo su registrovane Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj: 065-0-Reg-11-000713 od 29.03.2011. godine, a 01.02.2012. godine izvršena je izmjena lica ovlaštenih za zastupanje subjekta upisa u unutrašnjem i vanjskotrgovinskom prometu.

Osnivač Društva je Vlada FBiH, a nadležno resorno ministarstvo je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija (resorno ministarstvo). Prema Zakonu o cestama FBiH, Društvo je jedini upravitelj magistralne cestovne infrastrukture u FBiH i povjereno mu je osiguranje materijalnih i drugih uvjeta za održavanje, zaštitu, rekonstrukciju, izgradnju i upravljanje magistralnim cestama, te osiguranje tehničko-tehnološkog jedinstva sustava javnih cesta u FBiH. Na pravni položaj, upravljanje i poslovanje Društva primjenjuju se Zakon o javnim poduzećima u FBiH i Zakon o gospodarskim društvima.

Resorno ministarstvo je na Društvo prenijelo javne ovlasti vezane za izdavanje rješenja vezanih za upotrebu cestovne infrastrukture i korištenja cestovnog zemljišnog pojasa.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Društva detaljno je uređena unutrašnja organizacija, sistematizacija radnih mjesta, rukovođenje organizacionim djelovima Društva, grupe složenosti poslova i druga pitanja u vezi sa organizacijom rukovođenja.

Za realizaciju poslova i ciljeva poslovanja, Društvo je formiralo organizacione jedinice:

- Kabinet Uprave,
- Sektor studija, projektovanja i građenja,
- Sektor održavanja, zaštite cesta i sigurnosti prometa,
- Sektor međunarodnih investicija,
- Sektor ekonomsko-financijskih poslova,
- Sektor pravnih, ugovornih i kadrovskih poslova.

U okviru osnovnih organizacionih jedinica organizovani su odsjeci kao unutrašnje organizacione jedinice.

Samostalne organizacione jedinice su:

- Odjel za internu reviziju
- Odjel za nabavke

Na dan 31.12.2011. godine u Društvu je bilo zaposleno 74 zaposlenika.

Sjedište Društva je u Sarajevu, u Ulici Terezija 54.

Na datum bilance Društvo je dalo izjavu da su financijska izvješća sačinjena sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS).

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su financijska izvješća Društva i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su financijska izvješća pripremljena u svakom značajnom pogledu sukladno važećoj zakonskoj regulativi i primjenjivim

okvirom finansijskog izvješćivanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i danih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sustav internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i spriječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvješćima.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. **Revizijom nismo detaljno provjeravali izvanbilančnu evidenciju u kojoj je iskazan projekt Sarajevska zaobilaznica**, s obzirom da je Društvo implementator projekta od strane Vlade FBiH, koja ga i financira.

Sistemom uzorka ispitali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja.

Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvješćivanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvješća za 2011. godinu, konstatirali smo određene propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, dali smo slijedeće preporuke:

- *Potrebno je osigurati dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila u cilju poboljšanja uspostavljenog sustava internih kontrola, s kontinuiranim praćenjem i nadgledanjem odgovarajućih kontrolnih aktivnosti.*
- *Prioritetno utvrditi rizična područja u poslovanju Društva, utvrditi obveze i odgovornosti učesnika u tim procesima i uspostaviti permanentan mehanizam kontrole.*
- *Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija inicirati kod Vlade FBiH donošenje Strategije razvoja autocesta, brzih i magistralnih cesta u FBiH i Srednjoročnog programa održavanja i zaštite, rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta u FBiH sukladno Zakonu o cestama u FBiH, a u cilju osiguranja osnove za adekvatno planiranje ulaganja u magistralnu infrastrukturu.*
- *Potrebno je poduzimati aktivnosti kako bi se putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija blagovremeno osigurala suglasnost Vlade FBiH na Godišnji plan i program poslovanja i Rebalans plana i programa poslovanja, a u cilju da Plan poslovanja predstavlja osnov poslovnih aktivnosti Društva za period za koji je donesen, sukladno Zakonu o cestama FBiH i Zakonu o javnim poduzećima u FBiH.*
- *Potrebno je preispitati Pravilnik o računovodstvenim politikama u dijelu obračuna amortizacije na cestovnu infrastrukturu i isti uskladiti sa MRS i MSFI.*
- *Potrebno je da Uprava značajno ojača kontrole nad imovinom kojom raspolaže i koju iskazuje u finansijskim izvješćima sa ciljem zaštite od mogućih gubitaka, da godišnji popis provodi kvalitetno i vrši usuglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim, uz poštivanje usvojenih pravila i procedura.*
- *Radi realnog iskazivanja nematerijalnih sredstava, dosljedno i u potpunosti postupati sukladno paragrafu 21. MRS 38-Nematerijalna sredstva, odnosno sredstva priznavati samo ako je vjerovatan priliv buduće ekonomske koristi povezan sa sredstvima i ako se nabavna vrijednost sredstava može pozdano izmjeriti.*
- *Potrebno je usvojiti procedure kojima će se detaljno urediti proces knjigovodstvenog aktiviranja investicija u tijeku s obzirom da se značajan dio projekata stvarno koristi i upotrebi je, a knjigovodstveno se i dalje vode kao ulaganje u tijeku.*

- *Prema načelima opreznosti i realnosti Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvješća procijenjivati iskazane bilančne pozicije i očekivane buduće koristi.*
- *Prestati sa kapitalizacijom troškova kamata u periodu odgođenog plaćanja sukladno MRS 23-Troškovi pozajmica, te kapitaliziranu kamatu sa investicija prenijeti na rashode.*
- *Prilikom isknjižavanja i prijenosa ulaganja na druga pravna lica potrebno je obezbijediti relevantnu dokumentaciju o prijenosu istih.*
- *Potrebno je poduzeti adekvatne aktivnosti u cilju realnog iskazivanja datih predujmova za cestovnu infrastrukturu u poslovnim knjigama.*
- *U cilju zaštite naplate i realnog iskazivanja potraživanja potrebno je dosljedno i u potpunosti poštivati usvojene politike potraživanja i ojačati nadzor nad primjenom usvojenih procedura, pri čemu treba voditi računa o svim okolnostima koje mogu utjecati na mogući gubitak ove imovine.*
- *Potrebno je izvršiti detaljnu analizu svih neutuženih potraživanja i poduzeti potrebne aktivnosti na utuženju istih.*
- *Sukladno nadležnostima utvrđenim Zakonom o cestama FBiH ostvariti suradnju sa nadležnim upravama za inspeksijske poslove u cilju povećanja naplate potraživanja.*
- *Potrebno je potraživanja stečena preuzimanjem duga (regresne tužbe) u finansijskim izvješćima iskazivati sukladno paragrafu 31. i 33. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju zadovoljenja principa pouzdanosti i fer prezentacije informacija o potraživanjima.*
- *Potrebno je da Uprava Društva i Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, svatko u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja, poduzmu aktivnosti da se cjelokupna sredstva ostvarena temeljem GSM licence prenesu na poseban račun u okviru Jedinstvenog računa riznice Proračuna FBiH kao i da se sredstva za projekte za koje je Društvo implementator efikasno koriste sukladno usvojenim programima investiranja*
- *Prilikom isplate naknade članovima Komisije za koordinaciju i praćenje realizacije sredstava GSM licence osigurati relevantnu dokumentaciju iz koje bi se potvrdilo da su poslovi i zadaci stvarno i obavljani, kao i da je isplatu odobrila nadležna osoba.*
- *Potrebno je osigurati da iznosi koji se priznaju kao rezerviranje predstavljaju najbolju procjenu izdatka koji je potreban za podmirenje sadašnje obveze, rezerviranje koristiti samo za pokriće izdataka za koje je rezerviranje prvobitno i priznato, a ukidati samo u slučajevima kada više nije vjerovatno da će biti potreban odliv resursa za podmirenje obveze, sukladno točkama 59. i 61. MRS-a 37 i Pravilnikom o računovodstvenim politikama Društva.*
- *Potrebno je ukidanje rezerviranja za sudske sporove vršiti sukladno ispunjenju uvjeta iz točke 59. i 60. MRS 37-Rezerviranje, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, samo ako više nije vjerovatno da će biti potreban odliv resursa za podmirenje obveze za svaki pojedinačni sudski spor.*
- *Potrebno je osigurati da se redovno i zimsko održavanje cesta u cjelosti vrši u skladu sa zaključenim ugovorima o održavanju, a posebno u dijelu dokazivanja kvaliteta ugrađenih materijala atsetom i rezultatima kontrolnih ispitivanja.*
- *Potrebno je da Uprava osigura adekvatan nadzor nad radom suradnika za nadzor održavanja cesta i da obezbijedi da suradnici za nadzor obavljaju stručno-tehnički nadzor nad izvođenjem radova u skladu sa odredbama zaključenih ugovora o redovnom održavanju cesta, u cilju osiguranja da izvođači radova izvrše ugovoreni obim i vrstu poslova u ugovorenom vremenskom periodu.*
- *Potrebno je da Nadzorni odbor prilikom imenovanja i razriješenja članova Uprave postupa sukladno ovlaštenjima definiranim Statutom Društva, odnosno da pravovremeno i na adekvatan način rješava radno-pravni status članova Uprave, a u cilju pravilnog izvršenja troškova plaća i ostalih troškova koji se odnose na članove Uprave.*
- *Potrebno je Pravilnikom o radu Društva definirati način primjene kriterija za utvrđivanje broja bodova, kao elementa za obračun plaće, u cilju zadovoljenja principa transparentnosti kod utvrđivanja plaća uposlenih.*

- *Potrebno je da nadležni organi osiguraju da se postupak imenovanja direktora i izvršnih direktora vrši sukladno Zakonu o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, posebno u dijelu imenovanja na kraći period.*
- *Potrebno je Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji propisati i jasno definirati zone odgovornosti suradnika za nadzor, a naknade za rad na terenu uskladiti sa odredbama članka 83. Pravilnika o radu Društva.*
- *Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija poduzimati aktivnosti u cilju blagovremenog imenovanja članova Nadzornog odbora, u cilju osiguranja kontinuiteta u radu ovog organa Društva.*
- *Potrebno je da Nadzorni odbor najmanje jednom u tri mjeseca dostavlja pismeno izvješće o radu Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, sukladno članku 16c. Statuta.*
- *Potrebno je isplatu naknada članovima Odbora za reviziju uskladiti sa ostvarenim aktivnostima u radu Odbora.*
- *Potrebno je rashode u financijskim izvješćima priznavati sukladno odredbama Okvira za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća, koje se odnose na priznavanje rashoda.*
- *Poduzeti aktivnosti u cilju refundacije sredstava od Federalnog ministarstva prometa i komunikacija na ime isplaćenih naknada članovima Komisije za pregled dokumentacije i uvid u stanje u vezi sa ispunjavanjem uvjeta za izdavanje licence sukladno Pravilniku o licenciranju izvođača radova redovnog održavanja javnih cesta u FBiH.*
- *Otplate po međunarodnim kreditima priznavati u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje i dospjela, u cilju fer prezentacije izvršenih otpлата u financijskim izvješćima i kako bi se izbjeglo plaćanje zatezних kamata u budućem periodu .*
- *Postupke nabava provoditi sukladno propisanim procedurama Zakona o javnim nabavama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima.*
- *Potrebno je da Društvo, u suradnji sa nadležnim institucijama, poduzme adekvatne aktivnosti na reguliranju obveza po kreditu EBRD 31788.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Prethodno iskustvo sa klijentom i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH uzastopno po deveti put obavlja reviziju financijskih izvješća predmetnog klijenta i usklađenosti iskazanih iznosa u izvješćima sa važećim zakonskim i drugim propisima. Prethodne 2010. godine dano je uvjetno mišljenje na financijska izvješća.

Revizijom financijskih izvješća za 2011. godinu utvrđeno je da su preporuke date u prethodnoj reviziji manjim dijelom implementirane, budući da se najveći dio istih odnosi na preispitivanje Pravilnika o računovodstvenim politikama, koji nije u potpunosti usklađen sa MRS i MSFI. Navedenim Pravilnikom reguliran je način sastavljanja i prezentacije financijskih izvješća, međutim, način iskazivanja amortizacije, iskazivanje financijskog rezultata na datum bilanciranja i njegove raspodjele na obveze prema određenoj namjeni, nije sukladan MRS i MSFI, na što je data primjedba i ukazano u reviziji za 2010. godinu. Zakonom o cestama FBiH je definiran položaj Društva koji svoje aktivnosti treba da obavlja na osnovu odobrenog plana i programa od osnivača. Prema ovom Zakonu, razlika javnih prihoda i javnih rashoda predstavlja financijski rezultat koji je neoporeziv i ne može biti predmet ponovne raspodjele, na dividendu ili povećanje kapitala, već se isti raspoređuje na obveze prema planiranoj namjeni, koje predstavljaju izvor sredstava isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju i zaštitu javnih cesta.

Shodno preporuci iz prethodne revizije, upisani/temeljni kapital je uskađen sa upisanim/temeljnim kapitalom u sudskom registru.

Za sredstva ostvarena temeljem GSM licence, aktivnosti su poduzete u 2012. godini.

Nije implementirana preporuka vezana za ažuriranje i usuglašavanje evidencija i izvještavanja o pokrenutim i realiziranim sudskim sporovima između Sektora za pravne i Sektora za ekonomsko-financijske poslove.

Društvo je izvršilo izbor neovisne revizorske kuće „PKF RE Opinion“ d.o.o Sarajevo za reviziju financijskih izvješća za 2011. godinu, koja nije obavljena do okončanja naše revizije.

Nakon izvršene kontrole, Uprava za indirektno oporezivanje BiH je donijela 07.09.2011. godine Rješenje o prestanku registracije Društva kao obveznika poreza na dodanu vrijednost. Tijekom 2011. godine od strane Financijske policije vršena je kontrola oročenih sredstava na depozitnim računima poslovnih banaka na dan 30.06.2011. godine, nakon čega je sačinjen Zapisnik o izvršenoj kontroli.

4.2 Obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i financiranje

Vlada FBiH (kao osnivač) na temelju Zakona o cestama FBiH donijela je 01.07.2010. godine Odluku o usklađivanju naziva firme, djelatnosti, načina upravljanja i poslovanja i kapitala Direkcije cesta u JP Ceste Federacije BiH d.o.o. Sarajevo. Navedenom Odlukom je definirano da Društvo financijska sredstva za održavanje, zaštitu, obnovu, rekonstrukciju i izgradnju cesta i proširenje materijalne osnove rada osigurava iz godišnjih, posebnih i drugih naknada, koje imaju karakter javnih prihoda, iz kredita, donacija (grantova), sukladno Zakonu o cestama FBiH. Društvo kao upravitelj vodi evidenciju o sredstvima infrastrukture i ostalim sredstvima u vlasništvu FBiH datim na upravljanje. Sukladno Zakonu o cestama FBiH i navedenoj Odluci, Vlada FBiH je 20.01.2011. godine donijela Odluku o smanjenju temeljnog kapitala Društva, prema kojoj temeljni kapital se umanjuje za iznos od 1.768.311.108 KM, tako da isti sada iznosi 2.000 KM i čini temeljni ulog FBiH kao jedinog osnivača Društva.

Nakon usvajanja Plana i programa Društva, provedeni su natječaji za nabavku radova za rehabilitaciju magistralnih cesta koji se financiraju iz sredstava Europske investicijske banke (u daljem tekstu: EIB) i Europske banke za obnovu u razvoj (u daljem tekstu: EBRD), izvršena je procjena ponuda i dobijena suglasnost kreditora za zaključenje ugovora. Procedura je provedena za ukupno 23 dionice koje su obuhvaćene kroz 19 ugovora ukupne vrijednosti 42.433.484 KM.

Federalno ministarstvo prometa i komunikacija je 28.04.2011. godine uputilo Društvu akt kojim je zatražena odgoda termina otvaranja ponuda za projekte iz programa „Rehabilitacija cesta u FBiH“ za 31.05.2011. godine. U istom je navedeno da će Vlada FBiH intenzivirati aktivnosti na pripremi za realizaciju kapitalnih infrastrukturnih projekata, kao i da će u roku od tri tjedna (u periodu odgode termina), Ministarstvo osmisliti model praćenja realizacije ovog projekta. Odlukom privremenog Nadzornog odbora od 31.05.2011. godine i nalogom resornog Ministarstva, naloženo je prekidanje svih aktivnosti u postupcima zaključenja ugovora Društva sa izvođačima radova, naročito zaključivanje i potpisivanje ugovora u projektu „Rehabilitacija magistralnih cesta u FBiH“. Ministarstvo je zatražilo od Društva dostavu kompletnog Izvješća obzirom da postoje pismeni prigovori učesnika tendera, kako bi Ministarstvo moglo analizirati Izvješće i poduzeti mjere u cilju otklanjanja eventualnih nepravilnosti. Na navedenu Odluku Nadzornog odbora, Vlada FBiH je dala suglasnost 07.06.2011. godine.

Nakon ponovnog pregleda i kontrola od strane Komisija, koje su bile formirane za te namjene o čemu su sačinile Izvješća, privremeni Nadzorni odbor Društva je 29.07.2011. godine donio Odluku o stavljanju van snage Odluke o prekidu aktivnosti u postupcima zaključenja ugovora za rehabilitaciju magistralnih cesta i istu je uputio na suglasnost Vladi FBiH. Na sjednici održanoj 20.10.2011. godine Vlada FBiH je razmatrala i usvojila Izvješće o programu „Rehabilitacija cesta u FBiH“ i donijela Odluku o davanju suglasnosti na Odluku Nadzornog odbora, koja je objavljena u „Službenim novinama FBiH“ br. 80/11 od 30.11.2011. godine. Zbog svega navedenog, nije došlo do realizacije planiranih sredstava u 2011. godini, te su radovi preneseni u 2012. godinu.

Prema prezentiranoj dokumentaciji, nakon odobrenja kreditora u 2012. godini se pristupilo zaključenju ugovora sa izvođačima osim za LOT 4 financiranog iz sredstava EIB-a, za koji je ponovljena procedura odabira izvođača radova.

Navedeno je imalo za posljedicu da je krajni rok za raspoloživost kredita EIB i EBRD za projekt „Rehabilitacija cesta u FBiH“ produžen do 31.12.2012. godine, kao i da je Društvo u 2011. godini izdvojilo značajan iznos sredstava za kamate i servisne troškove na navedene kredite zbog pomjeranja povlačenja sredstava kredita.

Shodno odlukama Vlade FBiH, Društvu je dano u nadležnost da bude financijski implementator, odgovoran za implementaciju projekata po programima investiranja sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence za FBiH. Kao financijski implementator, Društvo je odgovorno za implementaciju projekata magistralnih, regionalnih i lokalnih cesta i o stupnju razvoja istih je dužno tromjesečno izvještavati Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, a Izvješća o realizaciji financijskih sredstava dostavljati tromjesečno Federalnom ministarstvu financija i Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija.

Međutim, Zakonom o cestama FBiH, Društvu nije dano u nadležnost da bude implementator sredstava za GSM licencu, posebno imajući u vidu da se iz tih sredstava vrši financiranje projektne dokumentacije autoputa na koridoru Vc i izgradnja planiranih autoputeva, magistralnih, regionalnih i lokalnih puteva, a raspodjela istih vrši se temeljem odluka o usvajanju programa investiranja sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence, koje za svaku godinu donosi Vlada FBiH na prijedlog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, bez prethodne suglasnosti nadležnog zakonodavnog organa. Sredstva GSM licence predstavljaju javni prihod koji pripada Proračunu FBiH i raspodjela istog i iskazivanje treba vršiti sukladno zakonskim propisima za proračunske korisnike.

4.3 Sustav internih kontrola

Revizijom je izvršeno ispitivanje sustava internih kontrola, kako bi se procijenila točnost pouzdanost podataka na kojima se baziraju financijska izvješća i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost na uspostavi sustava internih kontrola je na Upravi Društva, a osnova funkcionalnog sustava internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata.

Uprava Društva je u značajnom dijelu uspostavila politike i procedure postupanja uposlenih za glavne procese poslovanja, kojima su uređeni postupci rada, odobravanja i davanja ovlaštenja, razgraničenje dužnosti, kontrola pristupa, praćenje i nadzor. Međutim, nismo se u potpunosti uvjerali da su kontrolni postupci uspostavljeni u mjeri da obezbijede razumno uvjerenje da su postignuti osnovni ciljevi poslovanja, gdje prije svega mislimo na efikasno upravljanje i adekvatnu zaštitu imovine od mogućih gubitaka.

Izvršena je Izmjena Pravilnika o računovodstvenim politikama 28.12.2010. godine kojim je reguliran način evidentiranja dugotrajne imovine, ali ni ovaj Pravilnik nije u potpunosti usklađen sa MRS i MSFI. Cestovna infrastruktura (ceste, mostovi, tuneli) u bilančnoj evidenciji preknjižena je sa pozicije stalne materijalne imovine na bilančnu poziciju stalna nematerijalna imovina (pravo na korištenje tuđih sredstava). Izmijenjenim Pravilnikom regulirano je da se na cestovnu infrastrukturu ne obračunava amortizacija. Česte izmjene računovodstvenih politika dovode do konstantnog preknjižavanja bilančnih pozicija, te mijenjanja financijskih izvješća.

Sukladno Zakonu o cestama FBiH: „Društvo predstavlja upravitelja javnih cesta koja obavlja poslovanje od općeg interesa, ne posluje na komercijalnoj osnovi, niti je osnovan radi stjecanja dobiti, već svoje aktivnosti obavlja na osnovu odobrenog plana i programa od osnivača. Razlika javnih prihoda i javnih rashoda predstavlja financijski rezultat koji je neoporeziv i ne može biti predmet ponovne raspodjele, na dividendu ili povećanje kapitala, već se isti raspoređuje na obveze prema planiranoj namjeni, koje predstavljaju izvor sredstava isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju i zaštitu javnih cesta. Poslovne knjige i druge evidencije vode se sukladno Kontnom planu za gospodarska društva. Opseg i način poslovanja i kapital utvrditi će se sukladno zakonima i MRS i MSFI.“

Prema Zakonu o računovodstvu i reviziji sastavljanje i prezentacija financijskih izvješća svih gospodarskih društava vrši se sukladno MRS i MSFI.

Društvo je poštujući odredbe Zakona o cestama FBiH, donijelo Pravilnik o računovodstvenim politikama, kojima je reguliran način sastavljanja i prezentacije financijskih izvješća, međutim, način iskazivanja amortizacije; iskazivanje financijskog rezultata na datum bilanciranja i njegove raspodjele na obvezu prema određenoj namjeni, nije sukladan MRS i MSFI.

Tijekom revidirane godine su vršene izmjene i dopune Statuta Društva u tri navrata. Ukazujemo da su nakon drugih dopuna Statuta, članak 19. i članak 20 a. u koliziji, u dijelu koji se odnosi na postupak

imenovanja direktora i izvršnih direktora. Člankom 19. Statuta je regulirano da se postupak imenovanja vrši sukladno Zakonu o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, prema kojem su imenovanja na kraći period definirana kao „imenovanja na najviše dva mjeseca koja se ne mogu ponoviti i za koje naknada za cijeli period ne iznosi više od 5.000 KM“, dok je članom 20a. Statuta regulirano da Vlada FBiH izuzetno može donijeti odluku o davanju prethodne suglasnosti za imenovanje vršioca dužnosti direktora ili izvršnih direktora na razdoblje do 6 mjeseci. **Iako su odredbe člana 20a. donesene sukladno Uredbi o vršenju ovlaštenja organa FBiH u gospodarskim društvima sa učešćem državnog kapitala, ukazujemo da članak 8. i 14. navedene Uredbe nemaju uporište u Zakonu o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH.**

Privremeni Nadzorni odbor je usvojio Izmjene Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Društva dana 30.06.2011. godine, kojim je uvedeno novo radno mjesto „savjetnik-koordinator“ u Kabinetu Uprave i to 3 izvršioca i isto je razvrstano u posebnu grupu složenosti. Nakon toga je vršilac dužnosti Direktora donio Izmjene i dopune Pravilnika o radu, dana 14.07.2011. godine, kojima je za radno mjesto „savjetnik-koordinator“ propisana neto plaća u iznosu od 3,5 do 3,8 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u FBiH. **Nakon navedenog članovi prethodne Uprave raspoređeni su na radna mjesta „savjetnik-koordinator“.**

Uprava nije uspostavila kontrolne procedure kojim bi se regulirali troškovi reprezentacije (ko ima pravo na reprezentaciju, u kojim slučajevima, do kojeg iznosa itd). Navedeno je imalo za posljedicu da su reprezentaciju koristila lica koja nisu uposlenici Društva (uposlenici Federalnog ministarstva prometa i komunikacija), kao i da se nije vršila suštinska kontrola računa za internu reprezentaciju. Na računima za eksternu reprezentaciju nije naveden razlog načinjenog troška, zbog čega se nije moglo potvrditi da je isti načinjen u poslovne svrhe.

Navodimo nedovoljno funkcionisanje sustava internih kontrola i ne postojanje adekvatnih kontrolnih aktivnosti, koje su rezultirale određenim propustima i nepravilnostima, od kojih navodimo:

- ne postupanje sukladno paragrafu 21. MRS 38-Nematerijalna sredstva jer za priznavanje iznosa od 739.839 KM na poziciji nematerijalnih sredstava nisu ispunjeni propisani uvjeti, odnosno da je vjerovatan priliv buduće ekonomske koristi povezan sa sredstvima i da se nabavna vrijednost sredstava može pozdano izmjeriti, što je šire pojašnjeno u točki 4.5. Izvješća;
- da Društvo nema usvojene procedure vezane za aktiviranje investicija u toku u smislu definiranja neophodne dokumentacije za knjigovodstveni prijenos iz pripreme u upotrebu, aktiviranja projekata u fazama, propisivanja rokova za kolaudaciju investicija itd. Navedeno je bitno budući da su već duži period na poziciji nematerijalnih sredstava u pripremi iskazane investicije od kojih je značajan dio započet čak 2004. i 2005. godine. **Značajan dio investicija u pripremi realizira se u fazama, tako da se okončani dio projekta stvarno koristi i upotrebi je, a knjigovodstveno se i dalje vodi kao ulaganje u tijeku.** Također je utvrđeno da se dokumentacija o okončanju projekata, temeljem koje se vrši prijenos investicija iz pripreme u upotrebu, ne dostavlja pravovremeno u Odsjek finansijsko-računovodstvenih poslova (u nekim slučajevima sa kašnjenjem čak od dvije godine).
- slabosti internih kontrola su uočene kod prijenosa ulaganja u projektnu dokumentaciju za izgradnju autoceste Tuzla-Orašje i izgrađenu dionicu brze ceste Lašva-Vitez-Donji Vakuf na Javno poduzeće „Autoceste FBiH“ d.o.o Mostar, bez relevantne dokumentacije i Odluka Vlade FBiH o prijenosu ulaganja.
- u potpunosti se ne poštuju usvojene računovodstvene politike, kojima je uređen postupak praćenja naplate potraživanja, usklađivanja vrijednosti potraživanja, utuženja i konačnog otpisa nenaplativih potraživanja. Nismo se uvjerali da su poduzete adekvatne aktivnosti na naplati svih potraživanja, a Uprava nije implementirala i nadzirala usvojena pravila, zbog čega je došlo i do uočenih propusta.
- neefikasnost u korištenju sredstava GSM licence namijenjenih za izradu projektne dokumentacije i izvođenje radova za koje je Programima investiranja predviđeno da je Društvo implementator, shodno prijedlogu Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, koje Društvu nije dalo smjernice i upute za trošenje ovih sredstava.
- neadekvatnost procedure vezanih za kontrolu upotrebe službenih vozila i utroška goriva, jer nisu utvrđeni normativi potrošnje goriva po vozilima. Usvojene procedure nisu dosljedno poštovane jer nije prezentirana dokumentacija kojom bi se dokumentovala kontrola parkiranja vozila na

određena parking mjesta, vođenje evidencije o izdatim putnim nalogima i sačinjavanje mjesečne informacije o nabavci i utrošku goriva za Upravu.

- nedosljednost u primjeni kontrolnih procedura prilikom priznavanja dnevnica za službeni put u inozemstvo, jer ne nije vodilo računa o momentu prelaska granice, u cilju pravilnog obračuna dnevnica u inozemstvo.
- nisu poduzete adekvatne aktivnosti na povratu više uplaćenih sredstava dobavljaču „Euro-asfalt“ d.o.o Sarajevo u iznosu od 11.887 KM.

Predmet revizije bila je i ocjena rada Odjela za internu reviziju, uspostavljenog u 2007. godini.

Odjel za internu reviziju sačinio je Studiju rizika za 2011. godinu u kojoj su identificirani rizici radi utvrđivanja prioriteta područja revizijskih ispitivanja i utvrđivanja potrebnih revizijskih resursa i to: rizici okruženja, procesni rizici i rizici informacija za donošenje odluka. Na osnovu analiza trendova revizorskih rezultata i rizika, izvršena je ocjena menadžmenta i saradnika nakon čega je utvrđena konačna ocjena prioriteta. Odjel za internu reviziju je proveo procjenu poslovnih rizika za svoje potrebe u cilju definisanja prioriteta provođenja pojedinih internih revizija, a odgovoran je za procjenu/ocjenu revizijskih rizika. Visokim nivoom rizika su ocijenjene: regresne tužbe po osnovu naknade za solidarne štete, koje je Društvo već platilo ili su u postupku plaćanja kao i sporo rješavanje postupaka po regresnim tužbama, zatim upisivanje vlasništva nad nekretninama infrastrukture i upis u grunt, rješavanje pitanja eksproprijacije zemljišta, problemi pri obezbjeđenju građevinskih dozvola i urbanističkih suglasnosti. Na osnovu usvojene Studije rizika, Odjel za internu reviziju sačinio je Plan revizije za 2011. godinu sa ukupno 10 projekata, **za koje nisu sačinjena izvješća o obavljenoj reviziji**, budući da je jedini uposlenik-interni revizor skoro cijelu godinu bio na bolovanju, dok je rukovodiocu Odjela za internu reviziju u 2011. godini istekao mandat, nakon čega od strane Odbora za reviziju nisu pokrenute aktivnosti na imenovanju novog. S obzirom na navedeno ne može se potvrditi da je Odbor za reviziju osigurao da Odjel za internu reviziju je izvršio svoj posao sukladno Planu revizije, niti su prezentirana mjesečna izvješća o radu podnesena Nadzornom odboru, kako je propisano člankom 29. Statuta.

Uprava nije u pisanoj formi izvršila procjenu rizika za najznačajnije poslovne procese. Potrebno je pravilno identificirati rizike koji se javljaju kao rezultat izmijenjenih prilika (npr. promjene u radom okruženju, proširene aktivnosti, itd), kao i poduzeti odgovarajuće akcione planove kako bi se oni sveli na minimum. Akcioni planovi bi trebali odrediti osoblje odgovorno za provedbu i vremenski okvir implementacije.

Preporuke:

Potrebno je osigurati dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila u cilju poboljšanja uspostavljenog sustava internih kontrola, s kontinuiranim praćenjem i nadgledanjem odgovarajućih kontrolnih aktivnosti.

Prioritetno utvrditi rizična područja u poslovanju Društva, utvrditi obveze i odgovornosti učesnika u tim procesima i uspostaviti permanentan mehanizam kontrole.

4.4 Planiranje i izvješćivanje

Način planiranja održavanja i zaštite, rekonstrukcije, obnove i izgradnje magistralnih cesta, za koje je nadležno Društvo, je reguliran člankom 22. - 25. Zakona o cestama FBiH. Istim se predviđa donošenje **Strategije saobraćajnog razvoja na razini Države BiH** (koja bi trebala da odredi ciljeve i osnovne zadatke pri razvoju i održavanju javnih cesta na period od 10 godina), **Strategije razvoja autocesta, brzih i magistralnih cesta u FBiH i Srednjoročnog programa održavanja i zaštite, rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta u FBiH**. Međutim, iako je utvrđena zakonska obveza, navedeni dokumenti nisu doneseni od strane nadležnih organa.

I pored nepostojanja strateških dokumenata koji bi trebali biti osnova za planiranje aktivnosti vezanih za magistralne ceste, **Društvo prilikom izrade Trogodišnjeg plana poslovanja za period 2011.-2013. godina, kao i Godišnjeg plana i programa poslovanja za 2011. godinu, nije dobilo nikakve smjernice od Vlade FBiH i nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, tako da se planiranje zasnivalo na pokazateljima iz postojećih baza podataka i saznanjima o stanju pojedinih dijelova magistralne infrastrukture**. Trogodišnji plan poslovanja Društva za period 2011.-2013. godina je od strane Privremenog Nadzornog odbora usvojen 14.01.2011. godine, predočen je nadležnom ministarstvu i

Vladi FBiH 24.01.2011. godine, ali nam nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je isti razmatran od strane Vlade FBiH i da je dana suglasnost na isti.

Plan i program Društva za 2011. godinu je od strane Privremenog Nadzornog odbora usvojen 14.01.2011. godine, a na isti je Vlada FBiH dala suglasnost svojom Odlukom od 16.03.2011. godine, koja nije objavljena u Službenim novinama FBiH. Planom za 2011. godinu su predviđeni izvori financiranja u iznosu od 104.489.000 KM i njihov cjelokupan raspored na investicije, otplatu kredita i troškove amortizacije. **Prioritet je dat investicionim ulaganjima u magistralne ceste, međutim, planirana investiciona ulaganja nisu izvršena sukladno planu** tako da je Uprava u listopadu 2011. godine predložila Rebalans Plana i programa Društva za 2011. godinu. Privremeni Nadzorni odbor je usvojio Rebalans Plana i programa za 2011. godinu dana 22.11.2011. godine, a Vlada FBiH je na isti dala suglasnost Odlukom od 18.01.2012. godine koja je stupila na snagu 28.01.2012. godine.

U 2011. godini planirane su i ostvarene slijedeće financijske veličine:

rb	Opis	Plan za 2011. godinu	Rebalans plana za 2011. godinu	Realizirano u 2011. godini	Realizirano u 2010. godini	Indeks 5/4	Indeks 5/6
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Javni prihodi	63.500.000	62.000.000	61.771.581	62.859.237	99,63	98,27
2	Javni rashodi	45.284.000	45.636.800	46.002.965	44.679.889	100,80	102,96
3	Financijski rezultat (1-2)	18.216.000	16.363.200	15.768.616	18.179.348	96,36	86,74
4	Kreditna sredstva od međunarodnih financijskih institucija	66.763.000	18.677.300	9.177.099	34.328.607	49,14	26,73
5	Planirana namjenska sredstva (Proračun FBiH, Grant, GSM licenca)	11.195.000	8.990.000	6.618.879	10.769.400	73,62	61,46
6	Akumulirani financijski rezultat	6.615.000	10.276.800	21.831.674	13.092.935	212,44	166,74
7	Amortizacija	1.700.000	1.400.000	1.487.592	1.428.266	106,26	104,15
UKUPNO RASPOLOŽIVI IZVORI FINANSIRANJA (od 3 do 7)		104.489.000	55.707.300	54.883.860	77.798.556	98,52	70,54
7	Investicije	96.429.000	47.491.300	30.859.225	58.003.585	64,98	53,20
8	Otplata kredita	6.360.000	6.816.000	6.766.427	0	99,27	0
9	Troškovi amortizacije	1.700.000	1.400.000	1.487.592	1.428.266	106,26	104,15
UKUPNO INVESTICIJE, OTPLATE KREDITA I TROŠKOVI AMORTIZACIJE (od 6 do 9)		104.489.000	55.707.300	39.113.244	59.431.851	70,21	65,81

Kao što je vidljivo iz prethodne tabele, investiciona ulaganja su izvršena u iznosu od 30.859.225 KM, ili 64,98% u odnosu na Rebalans plana, a kao osnovi razlog se navodi Odluka Privremenog Nadzornog odbora od 31.05.2011. godine i Nalog za postupanje nadležnog federalnog ministarstva, kojim je naloženo prekidanje aktivnosti u postupcima zaključenja ugovora za Projekat Rehabilitacija cesta u FBiH koji se financiraju kreditnim sredstvima međunarodnih financijskih institucija, a i Vlada FBiH je dala suglasnost na odluku Privremenog Nadzornog odbora, zbog čega je realizacija sredstava za navedeni Projekat manja u odnosu na plan. Međutim, i pored navedenog, ne može se potvrditi da su investicije planirane realno jer je Rebalans plana za 2011. godinu predložen u listopadu 2011. godine, u kojem periodu je Uprava mogla raspolagati informacijama o tome koliko će investicija biti realizirano do kraja godine.

Javni rashodi su izvršeni više u odnosu na Rebalans plana za 366.165 KM, a najznačajnije prekoračenje je iskazano na poziciji kamata po međunarodnim kreditima, koje iznosi 1.934.451 KM (planirano 1.470.000 KM, realizirano 3.404.451 KM), što ukazuje na nerealno planiranje ove pozicije.

Godišnje izvješće o realizaciji Plana i programa Društva je sačinjeno u ožujku 2012. godine i upućeno Privremenom Nadzornom odboru, koji do okončanja revizije nije razmatran od strane Nadzornog odbora.

Preporuke:

Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija inicirati kod Vlade FBiH donošenje Strategije razvoja autocesta, brzih i magistralnih cesta u FBiH i Srednjoročnog programa održavanja i zaštite, rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta u FBiH sukladno Zakonu o cestama u FBiH, a u cilju osiguranja osnove za adekvatno planiranje ulaganja u magistralnu infrastrukturu.

Potrebno je poduzimati aktivnosti kako bi se putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija blagovremeno osigurala suglasnost Vlade FBiH na Godišnji plan i program poslovanja i Rebalans plana i programa poslovanja, a u cilju da Plan poslovanja predstavlja osnov poslovnih aktivnosti Društva za period za koji je donesen, sukladno Zakonu o cestama FBiH i Zakonu o javnim poduzećima u FBiH.

4.5 Stalna sredstva

Knjigovodstvena sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 2.039.072.765 KM i ista se odnose na slijedeće:

	31.12.2011.	31.12.2010.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	2.039.072.765	2.030.273.574
Ostala nematerijalna sredstva	1.982.008.372	1.949.233.000
Avansi i nematerijalna sredstva u pripremi	48.578.931	71.289.745
Zemljišta	926.862	926.862
Građevinski objekti	4.726.736	4.607.533
Postrojenja i oprema	965.141	1.572.969
Avansi	1.858.788	2.635.530
Ostala stalna materijalna sredstva	7.935	7.935

Nematerijalna sredstva čine cestovna infrastruktura, prava na softvere zasebnih baza podataka (za ceste, mostove i tunele i sigurnost prometa), prava na tehničko-tehnološku dokumentaciju te nematerijalna sredstva u pripremi. Nakon početnog priznavanja u knjigovodstvenim evidencijama, primjenjuje se model troška nabavke. Dugotrajna nematerijalna sredstva, koja služe za obavljanje djelatnosti, otpisuju se po osnovu procijenjenog vijeka upotrebe, odnosno temeljem procjene pritecanja ekonomskih koristi od korištenja imovinskog prava ili nematerijalnog stalnog sredstva. Nematerijalna sredstva **osim cestovne infrastrukture** (građevinski objekti-ceste, mostovi, tuneli magistralnih nivoa) se otpisuju sistemski primjenom linearne metode otpisa. Smanjenje vrijednosti nematerijalnog sredstva treba priznati u Bilanci uspjeha. Nematerijalna imovina sa neodređenim vijekom upotrebe se ne amortizuje, ali se vrši testiranje umanjenja vrijednosti tako što se poredi njegov nadoknadivi iznos sa knjigovodstvenim iznosom na godišnjem nivou i kada god postoji indicija o mogućnosti umanjenja vrijednosti sredstava.

Ulaganja u investicije u tijeku u 2011. godini izvršena su u iznosu od 30.859.225 KM. Investiciona ulaganja čine ulaganja u cestovnu infrastrukturu (najvećim dijelom financirana iz kreditnih sredstava u iznosu od 9.177.099 KM, vlastitog učešća 13.468.671 KM, kamata 1.596.576 KM, sredstava granta Proračuna FBiH 6.296.879 i GSM licence 320.000 KM). Ulaganja su vršena na temelju programske analize mreže magistralnih cesta i utvrđenih prioriteta radova u FBiH za period 2007-2011. godina, donesene od strane Društva (Sektor za studije, projektiranje, građenje i rekonstrukciju cestovne infrastrukture). Misija Evropske investicijske banke („EIB“), zajedno sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj („EBRD“) i Svjetskom bankom („WB“) te predstavnicima nadležnih ministarstava i Društvom procijenila je ukupne troškove programa „Rehabilitacije cesta u FBiH“ na 105.000.000 EUR-a. Program je ubuhvatio 1.184 km postojeće mreže magistralnih cesta, odnosno 109 dionica, rehabilitaciju cestovnih objekata i konzultantske usluge. Radovi, iako na različitim dionicama su slični i obuhvataju presvlačenje ili poboljšanje kolovoza, zavisno od stupnja oštećenja, uključujući i radove na poboljšanju odvodnje i komponenti sigurnosti, čime će se zajedno sa vanrednim održavanjem omogućiti zaustavljanje dugogodišnjeg trenda pogoršanja stanja magistralnih cesta, povećanje nivoa usluge, sigurnosti prometa, te smanjenjem budućih potreba za većim ulaganjima. Realizacija navedenog programa predviđena je u periodu od 2008-2012. godina.

Povećanje nabavne vrijednosti nematerijalne imovine se najvećim dijelom odnosi na prijenos sa investicija u tijeku završenih dionica putne mreže u iznosu od 51.161.518 KM. Društvo je na osnovu Odluke Vlade FBiH od 14.02.2011. godine iz svojih finansijskih izvješća isknjižilo vrijednost magistralne ceste M-5 ispod izgrađenog dijela autoceste Zenica-Sarajevo u iznosu od 9.541.058 KM i prenijelo isto na JP „Autoceste FBiH“ d.o.o Mostar. Sastavni dio Odluke je stručni nalaz o procjeni vrijednosti dijela magistralne ceste sačinjen od strane sudskog vještaka građevinske struke. Utvrđeno je da vještak sačinio stručni nalaz o procjeni 31.12.2009. godine, koji je Društvo tek 03.11.2010. godine putem resornog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija uputilo u daljnju proceduru. Navedeno ukazuje na neefikasnost i neblagovremenost u postupanju Društva, suprotno načelu pravovremenosti, shodno paragrafu 43. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvješća.

Novim Pravilnikom o računovodstvenim politikama donesenim 28.12.2010. godine (sa primjenom od 01.01.2010. godine) reguliran je način evidentiranja dugotrajne imovine. Stalna sredstva infrastrukture (ceste, mostovi, tuneli) nisu u vlasništvu Društva sukladno Zakonu o cestama („Službene novine FBiH“ br. 12/10) nego su data na upravljanje i održavanje Društvu, stoga su u bilančnoj evidenciji preknjižena sa pozicije stalne materijalne imovine na bilančnu poziciju stalna nematerijalna imovina (pravo na korištenje tuđih sredstava). **Izmijenjenim Pravilnikom je regulirano da se na cestovnu infrastrukturu ne obračunava amortizacija, što nije sukladno MRS i MSFI. Prema prezentiranoj dokumentaciji i usmenoj izjavi odgovorne osobe, Društvo se opredjelilo za česte procjene fer vrijednosti koje bi vršio „ovlašteni procjenitelj“, pri čemu bi se efekti tih procjena iskazivali kao smanjenje ili povećanje prethodno iskazane vrijednosti te imovine u aktivi, na teret ili u korist ostalih trajnih izvora. Revizijom je utvrđeno da je Društvo 07.02.2012. godine zatražilo dostavu ponude od stalnog sudskog vještaka građevinske struke za izradu Elaborata o procjeni vrijednosti cestovne infrastrukture. U zahtjevu je, između ostalog zatraženo, da se iskaže ukupna (fer) vrijednost imovine na dan 31.12.2011. godine, ukupna vrijednost svake dionice ceste i cestovne mreže po kantonalnoj pripadnosti.**

Na poziciji nematerijalnih sredstava-zasebni softveri baza podataka iskazana je nabavna vrijednost u iznosu od 4.717.827 KM, od čega se iznos od 739.839 KM odnosi na projektnu dokumentaciju obustavljenih projekata za koju se vrši obračun amortizacije po godišnjoj stopi od 20%. Naime, Uprava Društva je 12.05.2010. godine formirala Komisiju za procjenu projektne dokumentacije, koja je istog dana sačinila Izvješće u kojem je navedeno da se iznos od 739.839 KM odnosi na projektnu dokumentaciju za koju je potrebno redovno vršiti obračun amortizacije, dok se za preostali iznos od 1.284.305 KM procjenjuje da će se projekti nastaviti u budućnosti, te su isti reklasificirani na poziciju investicija u tijeku. Revizijom je utvrđeno da za priznavanje iznosa od 739.839 KM na poziciji nematerijalnih sredstava u poslovnim knjigama Društva nisu ispunjeni uvjeti propisani paragrafom 21. MRS 38-Nematerijalna sredstva, odnosno da je vjerovatan priliv buduće ekonomske koristi povezan sa sredstvima i da se nabavna vrijednost sredstava može pouzdano izmjeriti. Prema naprijed navedenom, nematerijalna sredstva kao i rezultat perioda precijenjeni su u visini neotpisane vrijednosti navedene projektne dokumentacije u iznosu od 308.266 KM. Postavlja se pitanje opravdanosti nabavke navedene projektne dokumentacije jer nisu obezbijedena sredstva za dalje financiranje, posebno uzimajući u obzir da je Društvo naknadno izvršilo procjenu da se ovi projekti neće realizirati u razumno predvidivoj budućnosti.

Društvo nije donijelo interne procedure vezane za aktiviranje investicija u tijeku u smislu definisanja neophodne dokumentacije za knjigovodstveni prijenos iz pripreme u upotrebu, aktiviranja projekata u fazama, propisivanja rokova za kolaudaciju investicija itd. Navedeno ističemo budući da već duži period na poziciji nematerijalnih sredstava u pripremi su iskazane investicije od kojih je značajan dio započet 2004. i 2005. godine. Prema usmenom obrazloženju odgovornih osoba, riječ je o projektima izgradnje i rekonstrukcije putne mreže, gdje je vrlo teško procijeniti ukupno vrijeme za okončanje projekata, obzirom da je za gradnju istih potrebno obezbijediti niz suglasnosti nadležnih organa i institucija, a tijekom realizacije samih projekata dolazi i do zastoja zbog problema u eksproprijaciji zemljišta. **Također važno je istaći da se značajan dio investicija u pripremi realizira u fazama, tako da se okončani dio projekata stvarno koristi, a knjigovodstveno se i dalje vodi kao ulaganje u tijeku.** Tako navodimo da je Društvo na dan 31.12.2011. godine iskazalo kao investicije u tijeku projekte Obilaznice Grude u iznosu od 3.398.958 KM i Obilaznice Velika Kladaša u iznosu od 5.368.230 KM, koji su prema izjavi odgovornih osoba u stvarnoj upotrebi i koriste se. Za Obilaznicu Grude prezentirano je Izvješće o završnom pregledu izvedenih radova od 01.04.2010. godine (iako je okončana situacija

nadzora ispostavljena u ožujku 2008. godine), u kojem je Komisija za primopredaju izvedenih radova na projektu izgradnje konstatairala da su radovi izvedeni sukladno projektnoj dokumentaciji te da se isti mogu prihvatiti.

Navedeno ukazuje na nedovoljne kontrolne aktivnosti i nedostatke internih kontrola u pogledu pravovremenog aktiviranja investicija u tijeku. Tako je utvrđeno da je prijenos u upotrebu sanacije oštećenog asfaltnog kolovoza na magistralnoj cesti Ustikolina-Kopači u iznosu od 789.475 KM izvršen tek 12.09.2011. godine, a na osnovu Zapisnika sa prijema izvedenih radova od 30.10.2009. godine. Društvo je prema tome na dan 31.12.2009. i 31.12.2010. godine klasificiralo ovu investiciju kao investiciju u tijeku, a koja je u stvarnoj upotrebi. Navedena klasifikacija nema uticaja na rezultat perioda budući da Društvo ne vrši obračun amortizacije za stavke cestovne infrastrukture. Također je utvrđeno da je aktiviranje rehabilitacije magistralne ceste Ostrožac-Jablanica u iznosu od 2.082.257 KM izvršeno 30.12.2011. godine na osnovu Zapisnika o okončanju projekta, iako su radovi komisijски preuzeti 25.06.2010. godine, o čemu je sačinjen Zapisnik. **Posljedica ne blagovremenog aktiviranja navedene investicije je da su kamate po osnovu EIB kredita u iznosu od 16.561 KM evidentirane na poziciji investicija, a iste su trebale teretiti troškove poslovanja Društva, koji su podcijenjeni za navedeni iznos. Isto tako utvrđeno je da zbog nepravovremenog aktiviranja investicije Rehabilitacija Široki Brijeg-Mostar, na poziciji investicija su više iskazani troškovi kamata u iznosu od 69.281 KM, dok su troškovi podcijenjeni za navedeni iznos.**

Ističemo da je u 2011. godini izvršeno i aktiviranje rekonstrukcije ceste Bihać-Bosanska Krupa u ukupnom iznosu od 4.655.647 KM, od čega je najveći dio investicije 2.207.751 KM okončan u 2008. godini, što je konstatirano u završnom Izvješću za projekat „Rekonstrukcija-investiciono održavanje puta Bihać-Bosanska Krupa“ financiran sredstvima Proračuna FBiH za 2005. i 2006. godinu i sredstvima GSM licence za 2006. godinu.

Na poziciji nematerijalnih sredstava u pripremi na dan 31.12.2011. godine iskazan je iznos od 48.546.053 KM. Revizijom je utvrđeno da za značajan dio investicija u pripremi koje su započete u ranijem periodu i financirane vlastitim sredstvima, nije bilo realizacije u 2011. godini (Izgradnja brze ceste Mostar-Široki Brijeg-Grude 321.750 KM, izgradnja obilaznice Cazin 336.546 KM, izgradnja puta Hrenovica-Goražde 736.162 KM, rekonstrukcija ceste Ljubuški-Grude 870.215 KM, sanacija tunela Vranduk 353.457 KM). Isto tako navodimo Rekonstrukciju ceste Izačić-Kamenica-Vrkašić-Orlja u iznosu od 1.983.001 KM, od čega je u 2011. godini izvršena samo revizija Glavnog projekta mostova na Obilaznici Bihaća od 38.961 KM. **Postavlja se pitanje ulaganja u projekte, koji nisu u postupku realizacije i za koje nisu obezbijedena financijska sredstva za dalji nastavak, posebno imajući u vidu da se ova imovina već duži period evidentira na poziciji ulaganja u pripremi.**

Iz prezentirane dokumentacije ne može se potvrditi da je Uprava izvršila analizu dosadašnjih ulaganja, budući da tijekom 2011. godine nije bilo novih ulaganja, niti je postupila prema načelu opreznosti, jer nije izvršena procjena vjerovatnoće budućih ekonomskih koristi od iskazane imovine shodno paragrafu 37, 85 i 89. Okvira za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća.

Revizijom je utvrđeno da je Društvo 08.04.2011. godine iz svojih poslovnih knjiga isknjižilo izvršena ulaganja za izradu prometne studije izvodljivosti autoceste Tuzla-Orašje u ukupnom iznosu od 2.268.705 KM i prenijelo ista na Javno poduzeće „Autoceste FBiH“ na osnovu Zapisnika o primopredaji financijske dokumentacije, koji su potpisali ovlaštene predstavnici oba Društva. **Navedenim Zapisnikom nije utvrđena ukupna financijska vrijednost ulaganja.** Naime, Vlada FBiH je 22.12.2010. godine donijela Odluku o prenosu izvršenih ulaganja Društva za izradu navedene studije na Javno poduzeće „Autoceste FBiH“ u iznosu od 1.136.829 KM, a za razliku iznosa od 1.131.877 KM, nije nam prezentirana relevantna dokumentacija kao ni Odluka Vlade FBiH o prenosu ulaganja. Također je utvrđeno da je Društvo u 2011. godini isknjižilo ulaganja u studiju izvodljivosti i studiju utjecaja na okoliš za izgrađenu dionicu brze ceste Lašva-Vitez-Donji Vakuf u iznos od 1.068.729 KM i ista prenijela na Javno poduzeće „Autoceste FBiH“, bez relevantne dokumentacije i Odluke Vlade FBiH kao osnivača Društva.

Umanjenje vrijednosti nematerijalne imovine u iznosu od 8.109.615 KM, odnosi se na neto knjigovodstveni iznos zamjenskog dijela saniranih i rekonstruiranih cesta (grebanje, skidanje gornjeg sloja ceste). Iznos smanjenja neto knjigovodstvene vrijednosti dijela sanirane ili rekonstruirane cestovne infrastrukture izvršen je sukladno usvojenom Pravilniku o računovodstvenim politikama, na način da je za

navedeni iznos umanjena vrijednost cestovne infrastrukture/gornji stroj i odgovarajući izvori sredstava (gornj stroj).

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u knjigovodstvenom iznosu od 6.626.674 KM. Pojedinačni predmet nekretnina, postojenja i opreme koji uspunjava uslove priznavanja početno se mjeri po njegovom trošku sticanja odnosno nabavke. Nakon početnog priznavanja vrijednosti u knjigovodstvenom evidentiranju nekretnina, postrojenja i oprema primjenjuje se model troška nabavke na sve grupe. Dodatna investicijska ulaganja na sredstvima dugotrajne materijalne imovine obuhvataju naknadne troškove na već postojećim sredstvima datim na upravljanje Društvu sukladno Zakonu o cestama FBiH. Naknadni troškovi će biti priznati u knjigovodstveni iznos sredstva kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi-javni prihodi za zadovoljenje javnih potreba i dalje priticati Društvu i ako se troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Temeljni kriterij za priznavanje naknadnih troškova u nabavnu vrijednost je zadovoljen kada se time: produžava vijek upotrebe stalnog sredstva, povećava njegov kapacitet i unapređenje kvaliteta njegovog učinka. Vrijednost, struktura i promjene nekretnina, postojenja i opreme u revidiranoj godini iskazane su u sljedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Zgrade	Postrojenja i oprema	Alati i kanc.namj.	Transportna sredstva	Ostala mate.sredstva.	Ukupno	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 Nabavna vrijednost								
na dan 01.01.2011.	926.862	4.794.325	1.044.617	2.146.171	852.203	7.935	9.772.113	
- direk.pov.u 2011. godini			36.828					36.828
- prijen.sa prip.(inv.u toku)		240.678	65.800					306.478
- otud., rash., otpis, isknj.			-57.966	-1.479	-63.950			-123.395
- ostalo			-532.980	532.980				
Stanje 31.12.2011.	926.862	4.794.325	556.299	2.677.673	758.253	7.935	9.992.025	
2 Akumulir.amortizacija								
na dan 01.01.2011		186.792	868.174	1.160.433	441.415		2.656.814	
- amortizacija za 2011.		121.475	101.499	444.448	124.122		791.544	
-amortizacija iz ranijeg perioda			-458.354	458.354				
-otudjenje i rashodovanje			-46.645	-843	-35.519			-83.007
-ostalo								
Stanje 31.12.2011.		308.267	464.674	2.062.392	530.018		3.365.351	
3 Neto knjigov.vrijednost								
na dan 01.01.2011.	926.862	4.607.533	176.443	985.739	410.788	7.935	7.115.300	
na dan 31.12.2011.	926.862	4.726.736	91.625	615.281	258.235	7.935	6.626.674	

Stalna materijalna imovina iskazana u bilanci stanja na da 31.12.2011. godine (poslovna zgrada, transportna sredstva, računarska oprema i ostalo) tretira se kao donirana od osnivača, Vlade FBiH, što nije utemeljeno Zakonom o cestama FBiH, niti je prezentirana relevantna dokumentacija iz koje bi se moglo potvrditi da navedena sredstva predstavljaju donirana sredstva.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama Društva je regulirano da se amortizacija materijalnih sredstava obračunava linearnom metodom otpisa tijekom procijenjenog vijeka trajanja svakog pojedinačnog sredstva, s tim da se amortizacija na ova sredstva evidentira po principu sučeljavanja, tako što se obračunata amortizacija iskaže na troškovima kao protustavka ispravke vrijednosti stalnih sredstava, a za isti iznos umanjuje odgođeni prihod (izvori sredstava) klasificiran za ove namjene, a povećava prihod. Prema računovodstvenim politikama, priznata imovina nije vlasništvo Društva, nego osnivača i obračun amortizacije za ovu imovinu ne utiče na financijski rezultat i poslovanje Društva.

U cilju usklađenja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, proveden je godišnji popis sredstava, obveza i potraživanja na dan 31.12.2011. godine, te su od strane popisnih komisija sačinjena Izvješća o popisu, koje je Uprava Društva usvojila Odlukom od 16.02.2012. godine. Izvršen je uvid u Izvješće o popisu stalnih sredstava, investicija u tijeku, sitnog inventara, auto guma, zaštitne odjeće i obuće, goriva i soli, u kojem nije navedeno da je izvršeno usklađivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja. Komisija je samo navela da je prilikom evidentiranja stalnih sredstava komisijski izvršen prirodni popis kao i zaduženje po korisnicima sredstava. Prema prezentiranoj dokumentaciji kao i uzimajući u obzir

konstatirane nedostatke internih kontrola u pogledu pravovremenog aktiviranja investicija u toku, kao i da je jedan dio investicija stvarno u upotrebi, ne može se potvrditi da je u poslovnim knjigama Društva na datum bilance izvršeno usklađivanje stvarnog sa knjigovodstvenog stanjem. Sa izvještajnim periodom izvršeno je rashodovanje opreme nabavne vrijednosti 30.121 KM, otpisane vrijednosti 28.411 KM i sadašnje vrijednosti 1.710 KM. Uvidom u Prijedlog Komisije za rashodovanje, uočeno je da nisu data detaljna obrazloženja o sredstvima predloženim za rashod, koja bi poslužila Upravi Društva za donošenje adekvatnih odluka.

Na poziciji predujmova za cestovnu infrastrukturu na dan 31.12.2011. godine iskazan je iznos od 1.858.788 KM, od čega se 1.000.000 KM odnosi na dati avans Općini Konjic prema Sporazumu o prenosu sredstava za sufinansiranje izvođenja radova na izgradnji "Pristupni put za most Čelebići-Lisičići u naselju Čelebići, Općina Konjic" zaključen 21.11.2007. godine. Prema članu 2. Sporazuma, Općina Konjic se obavezala da navedena sredstva namjenski utroši za izvođenje radova „Rekonstrukcija magistralne ceste u mjestu Čelebići, sa priključkom regionalne ceste R-418B preko Jablaničkog jezera“ i po okončanju radova dostavi Društvu Izvješće o namjenskom utrošenim sredstvima, kao i prateću dokumentaciju sa konačnim obračunom. Sporazumom je definirano da se Općina Konjic odriče bilo kakvih prava u pogledu vlasništva po osnovu zajedničkog financiranja nad navedenom dionicom magistralnog puta M 17. Prema dostupnim saznanjima, u ranijem periodu izvršen je tehnički pregled i prijem izvedenih radova. **Pored upućenih zahtjeva od strane Društva, Općina Konjic nije dostavila traženu dokumentaciju, tako da nije izvršeno knjigovodstveno evidentiranje investicije u poslovnim knjigama Društva.**

Amortizacija stalnih sredstava vrši se po linearnoj metodi otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo. Korisni vijek upotrebe jeste razdoblje u kojem se očekuje da će isto koristiti u svrhu javnih potreba, a koji će obezbijediti da se osigurava nesmetan i siguran promet i očuvanje cestovne infrastrukture. Za sredstva Društva, vijek upotrebe je izražen vremenom odnosno brojem godina upotrebe, radi čega se za obračun amortizacije utvrđuju godišnje stope amortizacije. Utvrđeni korisni vijek trajanja za raspoloživa stalna materijalna sredstva (u godinama):

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
-Zgrade	100	1,00
-Specijalna oprema-alati	10	10,00
-Kancelarijski namještaj	9	11,11
-Računarska oprema	5	20
-Transportna sredstva	6,5	15,38
-Mjerni i kontrolni uređaji	5	20,00
-PTT oprema	10	10,00

Preporuke:

Potrebno je preispitati Pravilnik o računovodstvenim politikama u dijelu obračuna amortizacije na cestovnu infrastrukturu i isti uskladiti sa MRS i MSFI.

Potrebno je da Uprava značajno ojača kontrole nad imovinom kojom raspolaže i koju iskazuje u finansijskim izvješćima sa ciljem zaštite od mogućih gubitaka, da godišnji popis provodi kvalitetno i vrši usuglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim, uz poštivanje usvojenih pravila i procedura.

Radi realnog iskazivanja nematerijalnih sredstava, dosljedno i u potpunosti postupati sukladno paragrafu 21. MRS 38-Nematerijalna sredstva, odnosno sredstva priznavati samo ako je vjerovatan priliv buduće ekonomske koristi povezan sa sredstvima i ako se nabavna vrijednost sredstava može pozdano izmjeriti.

Potrebno je usvojiti procedure kojima će se detaljno urediti proces knjigovodstvenog aktiviranja investicija u tijeku s obzirom da se značajan dio projekata stvarno koristi i upotrebi je, a knjigovodstveno se i dalje vode kao ulaganje u tijeku.

Prema načelima opreznosti i realnosti Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvješća procijenjivati iskazane bilančne pozicije i očekivane buduće koristi.

Prestati sa kapitalizacijom troškova kamata u periodu odgođenog plaćanja sukladno MRS 23-Troškovi pozajmica, te kapitaliziranu kamatu sa investicija prenijeti na rashode.

Prilikom isknjižavanja i prijenosa ulaganja na druga pravna lica potrebno je obezbijediti relevantnu dokumentaciju o prijenosu istih.

Potrebno je poduzeti adekvatne aktivnosti u cilju realnog iskazivanja datih predujmova za cestovnu infrastrukturu u poslovnim knjigama.

4.6 Potraživanja

Na datum bilance, u financijskim izvješćima iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2011.	31.12.2010.
POTRAŽIVANJA	2.924.746	7.949.776
Potraživanja od prodaje	1.344.134	865.189
Druga kratkoročna potraživanja	377.265	951.467
Potraživanja za PDV	1.163.986	6.090.995
Aktivna vremenska razgraničenja	39.361	42.125

Ukupna potraživanja iskazana na datum bilance u iznosu od 2.924.746 KM imaju tendenciju pada i u odnosu na prethodnu godinu manja su za 63,21 %.

Potraživanja od prodaje u iznosu od 1.344.134 KM najznačajnija su potraživanja. Ista su nastala po osnovu izdanih rješenja za korištenje javnih površina pravnim i fizičkim licima i ista se iskazuju po nominalnoj vrijednosti na temelju ispostavljene dokumentacije koja prati nastanak poslovnog događaja (koja koriste cestovno zemljište uz javne ceste osim auto cesta i brzih cesta FBiH, radi obavljanja pratećih djelatnosti pružanja usluga vozačima i putnicima, priključaka na javne ceste, elektronske, telefonske, antenske priključke, instaliranja uređaja i opreme, građenja komunalnih, vodoprivrednih i drugih objekata, postavljanje i korištenje reklamnih znakova, prekomjerne i vanredne upotrebe cesta). Potraživanja od prodaje iskazana su u slijedećim iznosima:

	31.12.2011.	31.12.2010.
Potraživanja od prodaje	1.344.134	865.189
-Potraživanja od prodaje	793.455	467.822
-Sumnjiva i sporna potraživanja u sporu	550.679	397.366

Pravilnikom o računovodstvenim politikama definirano je da se izdate fakture evidentiraju u poslovnim knjigama po principu da se prihodi priznaju u računovodstvenom razdoblju u kojem su mjerljivi i raspoloživi, odnosno kada su naplaćeni. Na kraju godine vrši se analitički popis nenaplaćenih potraživanja. Zaduženo lice u Odsjeku financijsko-računovodstvenih poslova odgovorno je za praćenje naplate ovih potraživanja, a ukoliko se naplata ne može izvršiti obavezan je dostaviti pravnom odjelu popis korisnika koje treba utužiti. **Pravni odjel mjesečno a najmanje jednom na kraju poslovne godine mora dobiti sve informacije kako bi u što kraćem roku izvršio utuživanje po ispostavljenom a nenaplaćenom Rješenju.** Usklađivanje vrijednosti potraživanja vrši se na osnovu saznanja da potraživanja nisu ili neće biti naplaćena u roku od 12 mjeseci, odnosno da su nastale okolnosti koje djelomično smanjuju vrijednost potraživanja. Konačni otpis provodi se na osnovu Odluke Uprave na prijedlog Komisije za popis i sukladno Zakonu o obligacionim odnosima.

Prema prezentiranoj dokumentaciji konstatirano je da Društvo nije u potpunosti postupalo sukladno Pravilniku o računovodstvenim politikama. Utvrđeno je da se nije vršilo vrijednosno usklađivanje potraživanja na način da su cjelokupna potraživanja starija od 12 mjeseci od datuma isteka DPO-a, knjižena kao ispravka potraživanja bez obzira da li je potraživanje utuženo ili ne, kako je regulirano Pravilnikom. **Naime, evidentiranje potraživanja po izdanim Rješenjima se vrši tako da se zadužuje kupac i odobri odgođeni prihod (obveza za odgođeni prihod), a tek naplaćena realizacija se evidentira kao prihod obračunskog perioda. Ovakvim načinom evidentiranja u financijskim izvješćima se ne iskazuju rashodi perioda kao očekivano smanjenje ekonomskih koristi, a samim tim i nema uticaja na financijski rezultat Društva.** Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da je zaduženi uposlenik Odsjeka financijsko-računovodstvenih poslova, nakon pristupa u softversko rješenje „Knjiga tužbi“ (ad hoc) vršio prijenos potraživanja sa redovnih na sumnjiva i sporna, što nije regulirano Pravilnikom o računovodstvenim politikama. Također je utvrđeno da istim nisu jasno definisane procedure slanja opomena korisnicima cestovnog zemljišta u slučaju neplaćanja dugovanja, niti je definisano kada se vrši utuživanje istih.

Uprava nije formirala Komisiju koja bi kontinuirano, a obvezno na datum bilanciranja, vršila procjenu vrijednosti potraživanja, odnosno postoje li pokazatelji da vrijednost potraživanja može biti umanjena, kako je propisano Pravilnikom o računovodstvenim politikama. Istim je regulirano da Komisija procjenjuje naplativost potraživanja na osnovu starosne strukture salda i informacija o finansijskom položaju dužnika nakon čega je dužna sačiniti Izvješće u kojem daje detaljan prijedlog Upravi Društva o stanju potraživanja.

Prema prezentiranoj dokumentaciji, utvrđeno je da su u finansijskim izvješćima Društva iskazana potraživanja na osnovu izdatih Rješenja o plaćanju naknade za korištenje zemljišta u cestovnom pojasu, koja nisu pravosnažna i izvršna, mada je Procedurama o donošenju rješenja o utvrđivanju naknade i međusektorske koordinacije (nisu usvojene od strane Uprave, ali se koriste), utvrđeno da Odsjek zaštite cesta je dužan dostavljati rješenja o utvrđivanju naknade Sektoru ekonomsko-finansijskih poslova najkasnije tri dana po pravosnažnosti istih. Tako smo utvrdili da je u knjigovodstvu evidentirano potraživanje po osnovu Rješenja o utvrđivanju plaćanju naknade „Čavkunović“ d.o.o Bihać od 03.12.2010. godine, kojim je utvrđena visina naknade od 10.921 KM. Na navedeno Rješenje korisnik zemljišta uložio je žalbu Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija kao drugostepenom organu tako da Rješenje nije pravosnažno i izvršno. Također je evidentirano potraživanje od „Lager“ d.o.o Posušje po osnovu Rješenja od 10.12.2010. godine, kojim je utvrđena naknada za korištenje zemljišta po osnovu izgrađenog priključka za potrebe poslovnog objekta i benzinske pumpe u iznosu 11.804 KM, a po istom je uložena žalba drugostepenom organu.

Ne može se potvrditi da je Društvo poduzelo adekvatne aktivnosti na utuženju svih korisnika cestovnog zemljišta vodeći računa o zastari, jer na datum bilance nisu utuženi svi kupci za potraživanja koja datiraju iz ranijeg perioda. Od neutuženih potraživanja navodimo potraživanja od „Mustapić Frigo“ d.o.o Široki Brijeg (8.965 KM) za period 2004.-2006. godina; Čavkunović (11.454 KM) za period 2006.-2007. godina; Husein Bašagić (4.032 KM) za 2007. godinu; Ilfad Hodžić (2.999 KM) 2009.-2010. godina; Huso Pajević (3.279 KM) 2004.-2005. godina; MIK Company d.o.o Mostar (2.272 KM) 2008. godina; Refika Alagić (2.250 KM) 2006.-2007. godina; Bajrić d.o.o Bugojno (1.939 KM) 2009. godina.

Iskazano potraživanje od „Mustapić Frigo“ d.o.o Široki Brijeg u iznosu od 24.075 KM se odnosi na period 2004. -2011. godina, odnosno korisnik cestovnog zemljišta nije platio nijednu godišnju naknadu utvrđenu Rješenjem Društva u svrhu priključka benzinske pumpe i priključka parkinga. Uplata duga nije izvršena ni nakon donošenja Rješenja federalnog inspektora za ceste i cestovni prijevoz od 23.08.2010. godine, kojim se naređuje uplata naknade za 2009. i 2010. godinu. Također navodimo i stanje duga „MEDIA RES“ d.o.o Mostar u iznosu od 66.970 KM po osnovu izdatih Rješenja o visini godišnje naknade za postavljene reklamne znakove u cestovnom pojasu, koje korisnik nije platio od 2009. godine. Društvo, sukladno Zakonu o cestama FBiH, nije poduzelo sve aktivnosti na naplati potraživanja. **Posebno ukazujemo da su člankom 103. Zakona o cestama FBiH propisana prava i dužnosti inspektora tijekom vršenja inspekcijskog nadzora, prema kojem inspektor može narediti zabranu upotrebe priključnih putova koji su izgrađeni li se grade suprotno odredbama Zakona, odnosno koji ne izmiruju prispjele obveze prema upraviteljima cesta sukladno izdatim rješenjima.**

Za iskazani iznos potraživanja od 9.510 KM (za period 2004.-2007. godina), utvrđeno je da je Društvo obavijestilo 18.11.2010. godine „Smaragd“ d.o.o Cazin, o otkazu Ugovora o privremenom korištenju cestovnog zemljišta od 25.12.2002. godine. U istom je navedeno da je korisnik platio naknadu za period 25.12.2002.-25.12.2003. godine, a da su uviđajem na terenu predstavnici Društva 07.10.2010. godine i 03.11.2010. godine utvrdili da se cestovno zemljište, koje je predmet zakupa, ne koristi od strane istog, te se raskida predmetni ugovor zaključno sa 25.12.2003. godine. Nije prezentirana dokumentacija niti je dato adekvatno obrazloženje o tome zašto je činjenično stanje utvrđeno osam godina od zaključenja ugovora, tako da se ne može potvrditi iskazani iznos potraživanja u finansijskim izvješćima Društva.

Revizorskom timu nije prezentirana ročna struktura potraživanja na datum bilance, tako da se ne može potvrditi da su potraživanja u iznosu od 793.455 KM potraživanja do godinu dana, a u knjigovodstvenim evidencijama se iskazuju kao redovna. Uprava Društva dužna je obezbijediti ročnu strukturu potraživanja koja bi pružala pouzdane informacije o starosti potraživanja, na osnovu kojih bi mogla blagovremeno poduzimati aktivnosti na zaštiti ove imovine. **Imajući u vidu činjenicu da su ova potraživanja evidentirana kao kratkoročna za koja Uprava Društva nije izvršila procjenu naplativosti, ne može se potvrditi da su ista realna i da će se naplatiti.**

Tijekom 2011. godine povećana su sumnjiva i sporna potraživanja za iznos od 234.376 KM, a smanjena za iznos od 81.065 KM. Povećanje se odnosi na prijenos redovnih potraživanja na sumnjiva i sporna, dok smanjenje na ovoj poziciji odnosi se na naplaćena potraživanja tijekom obračunskog perioda.

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 377.265 KM i u odnosu na prethodnu godinu (951.467 KM) manja su za 60,35 %. Navedena potraživanja čine: potraživanja stečena preuzimanjem duga-regresne tužbe 344.200 KM; potraživanje od JP "Autoceste FBiH" d.o.o Mostar 14.596 KM i potraživanje od BIHAMK-AAMKBiH 16.929 KM.

Potraživanja stečena preuzimanjem duga (regresne tužbe) su evidentirana na osnovu izvršenih isplata temeljem izvršnih sudskih presuda i rješenja, u predmetima u kojima se Društvo pojavljuje kao solidarni dužnik. Iz prezentirane dokumentacije konstatirano je da je praksa tražioca izvršenja u presudama u kojima se Društvo pojavljuje kao solidarni dužnik da izvršenje presude traže samo od Društva, sudovi donose Rješenja o izvršenju ukupnog iznosa duga na teret Društva, a banke temeljem Rješenja o izvršenju vrše skidanje ukupnog duga sa računa Društva. Društvo pokreće tužbu protiv drugog solidarnog dužnika na iznos koji je drugi solidarni dužnik dužan sukladno presudi suda.

Početno knjigovodstveno stanje potraživanja na dan 01.01.2011. godine je 287.386 KM, a tijekom 2011. godine ova potraživanja su povećana za iznos od 61.790 KM. Tijekom godine niti jedno potraživanje od regresnih tužbi nije naplaćeno. Iskazano stanje ovih potraživanja na dan 31.12.2011. godine je 344.200 KM. **Nismo u mogućnosti potvrditi ispravnost iskazanog stanja potraživanja, iz razloga što se iz prezentirane dokumentacije nije moglo potvrditi da su za ukupan iskazani iznos potraživanja podnesene regresne tužbe kod sudova i što su u pojedinim slučajevima potraživanja prema trećim pravnim licima iskazana manje od stvarno utvrđenih potraživanja (Lion Bus).** Također, nadležni sektori nisu ostvarili adekvatnu suradnju u cilju pouzdanosti i fer prezentacije ovih potraživanja u financijskim izvješćima, sukladno Okviru za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća.

Preporuke:

U cilju zaštite naplate i realnog iskazivanja potraživanja potrebno je dosljedno i u potpunosti poštivati usvojene politike potraživanja i ojačati nadzor nad primjenom usvojenih procedura, pri čemu treba voditi računa o svim okolnostima koje mogu utjecati na mogući gubitak ove imovine.

Potrebno je izvršiti detaljnu analizu svih neutuženih potraživanja i poduzeti potrebne aktivnosti na utuženju istih.

Sukladno nadležnostima utvrđenim Zakonom o cestama FBiH ostvariti suradnju sa nadležnim upravama za inspeksijske poslove u cilju povećanja naplate potraživanja.

Potrebno je potraživanja stečena preuzimanjem duga (regresne tužbe) u financijskim izvješćima iskazivati sukladno paragrafu 31. i 33. Okvira za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća, u cilju zadovoljenja principa pouzdanosti i fer prezentacije informacija o potraživanjima.

4.7 Novac i novčani ekvivalenti

Novčana sredstva iskazana kao gotovina i ekvivalenti gotovine na dan 31.12.2011. godine iznosila su:

	<u>31.12.2011.</u>	<u>31.12.2010.</u>
Transakcijski računi (u domaćoj valuti)	58.352.040	86.948.133
Blagajna	3.705	1.606
Devizni račun	13.467	20.656
Oročena sredstva	20.000.000	-
	<u>78.369.212</u>	<u>86.970.395</u>

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na sredstva koja se vode na računima i u blagajnama.

Otvoreni su transakcijski računi za poslovanje: kod Raiffeisen Bank d.d Bosna i Hercegovina (transakcijski i depozitni), računi u Intesi SanPaolo Banci (transakcijski redovni, transakcijski za PDV i depozitni). Na poziciji novčanih sredstava evidentirana su izdvojena sredstva GSM licence na posebnim namjenskom računu kod Hypo Alpe Adria Bank d.d. Mostar, zatim sredstva na implementacijskom

računu/GRANT sredstva kod Intesa SanPaolo Banke. Društvo ima otvorena dva devizna računa u EUR-ima (Intesa SanPaolo Bank i Raiffeisen Bank d.d Bosna i Hercegovina) i otvoren račun za sudske depozite.

Od ukupnih novčanih sredstava od 78.369.212 KM, na sredstva po osnovu GSM licence se odnosi 48.277.029 KM, a čine ih: sredstva evidentirana na posebnom namjenskom računu kod Hypo Alpe Adria Bank d.d Poslovnica Sarajevo (za financiranje programa po osnovu GSM licence) u iznosu od 25.176.015 KM, oročena sredstva 20.000.000 KM, sredstva na računu kod BOR banke 3.081.471 KM i kamate na oročena sredstva kod Bobar banke a.d. Bijeljina 19.543 KM. Od doznačenih sredstava po osnovu GSM licence 17.365.686 KM se odnosi na projekte za koje je Društvo implementator. Sredstva u iznosu od 30.911.343 KM, koja su doznačena na poseban namjenski račun, iskazana su u bilanci stanja i ne čine sredstva Društva. Ovakvim načinom evidentiranja Društvo je u svojim finansijskim izvješćima na dan 31.12.2011. godine precijenilo imovinu za 30.911.343 KM, jer je u okviru novčanih sredstava iskazalo sredstva po osnovu GSM licence koja su doznačena na poseban namjenski račun Društva i koja se troše sukladno Programu investiranja sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence, za koje Društvo nije implementator.

Naime, sredstva naplaćena izdavanjem GSM licence u BiH sukladno Odluci Vijeća ministara BiH o načinu raspodjele sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence, raspoređuju se u omjeru 2/3 FBiH i 1/3 RS. Ovom Odlukom utvrđeno je da će se naplaćena sredstva od GSM licence usmjeravati na financiranje projektne dokumentacije autoputa na Koridoru Vc i izgradnju planiranih autoputeva u BiH. Odlukom Vijeća ministara o dopuni navedene Odluke od 25.03.2010. godine, ova sredstva se mogu usmjeravati i za financiranje magistralnih, regionalnih i lokalnih puteva kao i druge infrastrukture. Odlukom Vlade FBiH od 30.03.2006. godine ugašen je poseban namjenski račun za GSM licencu u okviru Jedinstvenog računa riznice, a otvoren je poseban (namjenski) račun Direkcije cesta FBiH kod Hypo Alpe Adria Bank d.d. Poslovnica Sarajevo. Odluku o raspodjeli navedenih sredstava donosi Vlada FBiH na prijedlog Federalnog ministarstva financija i Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Potpisnici naloga za plaćanje su ovlaštene osobe iz Federalnog ministarstva prometa i komunikacija i Društva.

Revizorski tim ne može potvrditi opravdanost otvaranja namjenskog računa za sredstva GSM licence kod Društva i iskazivanja istih u bilančnim pozicijama i finacijskim izvješćima. Sukladno zakonskim i drugim važećim propisima, navedena sredstva predstavljaju javni prihod Federacije BiH, koja treba evidentirati u okviru nadležnog organa, odnosno institucije, a planiranje raspodjele istih vršiti na temelju prethodne suglasnosti nadležnog zakonodavnog organa.

Posebno navodimo da se od ukupnog iznosa neutrošenih sredstava GSM licence na dan 31.12.2011. godine, dio sredstava odnosi na projekte za koje je Društvo implementator. Naime, Programom investiranja sredstava GSM licence za 2009. i dijela sredstava za 2010. godinu, predviđeno je da se iznos 360.000 KM utroši za izradu projektne dokumentacije na prijedlog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Do vremena okončanja predmetne revizije, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, nije dalo Društvu upute i smjernice za trošenje navedenih sredstava, što ukazuje na neefikasnost u korištenju javnih sredstava. Također navodimo da je Programom investiranja preostalih sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence za 2011. godinu u ukupnom iznosu od 27.600.000 KM, koji je usvojila Vlada FBiH 28.12.2011. godine, predviđeno da Društvo bude implementator iznosa od 2.255.683 KM namijenjenih za izradu projektne dokumentacije i izvođenje radova shodno prijedlogu Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Do okončanja revizije, Društvo nije dobilo prijedlog od resornog ministarstva za trošenje navedenih sredstava.

Revizijom je utvrđeno da je tijekom 2011. godine iz sredstava neutrošenih oprihodovanih kamata po osnovu sredstava GSM licence vršena isplata u ukupnom bruto iznosu od 27.372 KM članovima Komisije za koordinaciju i praćenje realizacije Odluke o usvajanju Programa investiranja sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence za 2008., 2009. i 2010. godinu. Isplata je vršena na osnovu Rješenja Vlade FBiH o dopunama Rješenja o imenovanju Komisije od 07.03.2011. godine, kojim je definirano da članovi Komisije imaju pravo na mjesečnu naknadu u iznosu od 460 KM, a stručno lice 280 KM.

Isti ćemo da navedeni iznos isplate naknade članovima Komisije nije evidentiran na pozicijama troškova Društva. Također ukazujemo da je isplata vršena mjesečno i da je istu odobravao samo predsjednik Komisije, bez relevantne dokumentacije, iz koje bi se potvrdilo da su poslovi i zadaci utvrđeni Rješenjem o imenovanju Komisije stvarno i izvršeni.

Oročena sredstva u iznosu od 20.000.000 KM odnose se na: namjenska sredstva oročena 24.08.2011. godine na period od 12 mjeseci kod Bor Banke d.d. Sarajevo u iznosu od 10.000.000 KM (kamata 2,3% na godišnjem nivou) i namjenska sredstva oročena 25.10.2011. godine na period od 6 mjeseci kod Bobar banke a.d. Bijeljina u iznosu od 10.000.000 KM (kamata 2% na godišnjem nivou).

Naime, Vlada FBiH donijela je 02.12.2010. godine Odluku o davanju suglasnosti Društvu za oročavanje dijela sredstava (40.000.000 KM) od GSM licence sa naznakom da će se prihodi od kamata po osnovu oročenih sredstava trošiti sukladno programu koji će donijeti Vlada FBiH. Za oročavanje navedenih sredstava, Društvo je provelo postupak odabira najpovoljnije banke, nakon čega je direktor Društva donio 03.03.2011. godine Odluku o dodjeli ugovora shodno Izvješću Komisije koja je provela postupak odabira. Međutim Vlada FBiH nije dala suglasnost na zaključenje ugovora i stavila je van snage prethodnu Odluku 12.07.2011. godine. Istog dana donijela je novu Odluku o davanju suglasnosti Društvu za oročavanje dijela sredstava od GSM licence u iznosu od 40.000.000 KM deponovanih na posebnom namjenskom računu, kojom je definisano da će se sredstva oročiti kod banaka uključujući i banke sa većinskim kapitalom institucija FBiH ili državljana BiH. Federalno ministarstvo prometa i komunikacija je aktom od 26.07.2011. godine dalo Društvu suglasnost na tekst prijedloga poziva za dostavljanje ponude za uslugu oročavanja sredstava GSM licence i prijedlog banaka kojima će se uputiti poziv za dostavu ponude i to: Union banka d.d. Sarajevo, Bobar banka a.d. Bijeljina i BOR banka d.d. Sarajevo.

Nakon provedene procedure izbora najpovoljnijih banaka, zaključeni su ugovori sa bankama a resorno Ministarstvo je tek 15.12.2011. godine dalo suglasnost za oročavanje sredstava kod navedenih banaka Također je data preporuka da se preostali iznos od 20.000.000 KM oroči kod četiri banke u tranšama po 5.000.000 KM na period od šest mjeseci, o čemu je Društvo dužno dostaviti Izvješće. Do momenta završetka revizije, nije izvršeno oročavanje navedenih sredstava od GSM licence.

Sredstva na računu kod BOR Banke d.d. Sarajevo iznosu od 3.081.471 KM odnose se na sredstva GSM licence, prebačena 15.12.2011. godine sa posebnog namjenskog računa kod Hypo Alpe Adria Bank d.d. Poslovnica Sarajevo. Ovlašteni potpisnici za otvaranje i plaćanje sa navedenog računa su resorni ministar i direktor Društva. Prema obrazloženju odgovornih lica Društva, prijenos sredstava u iznosu od 3.000.000 KM na BOR Banku d.d. Sarajevo je izvršen samo na osnovu usmenog naloga resornog ministra prometa i komunikacija. Za navedeni prijenos sredstava nije prezentirana relevantna dokumentacija iz koje bi se moglo potvrditi da je o istome raspravljala i odlučivala Vlada FBiH, sukladno svojim ovlaštenjima.

Vlada FBiH je 07.03.2012. godine donijela Odluku o prenosu sredstava od GSM licence, prema kojoj se novčana sredstva prenose na poseban račun koji će se otvoriti u okviru Jedinственог računa riznice Proračuna FBiH. Navedenom Odlukom obuhvaćena su sredstva na namjenskom računu kod Hypo Alpe Adria Bank d.d. Poslovnica Sarajevo i oročena sredstva kod BOR Banke d.d. Sarajevo i Bobar banke a.d. Bijeljina. U svrhu prenosa oročenih sredstava, data je suglasnost Društvu za razročenje sredstava prije isteka roka oročenja. Prema ovoj Odluci sve buduće doznake sredstava po osnovu GSM licence biti će izvršene na poseban transakcijski račun u okviru Jedinственог računa riznice Proračuna FBiH. Iako je navedenom Odlukom definirano da se novčana sredstva po osnovu GSM licence prenose na poseban račun u okviru Jedinственог računa riznice Proračuna FBiH, istom nisu obuhvaćena sredstva kod BOR Banke d.d. Sarajevo sa stanjem na dan 20.02.2012. godine u iznosu od 2.580.000 KM, niti su ista prenesena na poseban račun. Također na računu kod Hypo Alpe Adria Bank d.d. Poslovnica Sarajevo na dan 26.03.2012. godine je ostalo neprenešenih sredstava od 1.541.795 KM, iako je Odlukom definirano da se prenose cjelokupna sredstva sa pripadajućim kamatama. Ukazujemo da je Društvo izvijestilo Federalno ministarstvo financija i Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, o ukupnom stanju sredstava po osnovu GSM licence, uključujući i navedena sredstva kod BOR Banke d.d. Sarajevo.

Preporuke:

Potrebno je da Uprava Društva i Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, svatko u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja, poduzmu aktivnosti da se cjelokupna sredstva ostvarena temeljem GSM licence prenesu na poseban račun u okviru Jedinственог računa riznice Proračuna FBiH kao i da se sredstva za projekte za koje je Društvo implementator efikasno koriste sukladno usvojenim programima investiranja.

Prilikom isplate naknade članovima Komisije za koordinaciju i praćenje realizacije sredstava GSM licence osigurati relevantnu dokumentaciju iz koje bi se potvrdilo da su poslovi i zadaci stvarno i obavljani, kao i da je isplatu odobrila nadležna osoba.

4.8 Obveze, rezerviranja i razgraničenja

U finansijskim izvješćima iskazane su obveze, rezerviranja i razgraničenja u iznosu 273.762.725 KM, od čega su dugoročna rezerviranja i razgraničenja 13.068.579 KM, dugoročne obveze 252.529.225 KM, kratkoročne obveze 7.385.437 KM i kratkoročna razgraničenja 779.484 KM.

Struktura iskazanih obveza, rezerviranja i razgraničenja je slijedeća:

	31.12.2011. g.	31.12.2010. g.
Obveze, rezerviranja i razgraničenja	273.762.725	2.126.266.122
Dugoročna rezerviranja i razgraničenja	13.068.579	1.825.203.949
Rezerviranja po započetim sudskim sporovima	1.285.000	1.240.000
Odloženi prihodi i dugoročna razgraničenja	11.783.579	1.823.963.949
Dugoročne obveze	252.529.225	284.926.727
Obveze prema povezanim pravnim licima	43.826.014	60.574.925
Dugoročni krediti uzeti u inozemstvu	131.207.258	121.394.218
Ostale dugoročne obveze	77.495.953	102.957.584
Kratkoročne obveze	7.385.437	15.006.396
Primljeni predujmovi, depoziti i kaucije	19.264	23.224
Dobavljači u zemlji	6.174.292	12.748.418
Dobavljači u inozemstvu	349.654	515.091
Ostale obveze iz poslovanja	584.173	1.496.397
Obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	251.384	222.998
Druge obveze	6.670	268
Kratkoročna razgraničenja	779.484	1.129.050
Unaprijed obračunati rashodi perioda	779.484	1.129.050

Dugoročna rezerviranja i razgraničenja su iskazana u iznosu od 13.068.579 KM, a sastoje se od rezerviranja po započetim sudskim sporovima, odloženih prihoda i dugoročnih razgraničenja. **Rezerviranja po započetim sudskim sporovima** su na dan 31.12.2011. godine iskazana u iznosu od 1.285.000 KM, a na osnovu procjene sačinjene od strane Sektora ekonomsko-financijskih poslova i na osnovu raspoloživih sredstava. Ne može se potvrditi da je od strane nadležnog Sektora za pravne poslove izvršena pojedinačna procjena ishoda svakog sudskog spora koji će biti okončan u narednoj godini i koji će doći na naplatu tokom 2012. godine. **Iako je u prehodnom periodu Društvo dobivalo preporuke od eksterne i interne revizije da na svaki izvještajni datum treba obezbijediti procjene pravnih stručnjaka u pogledu krajnjeg ishoda tekućih i potencijalnih sudskih sporova, a procjene se trebaju temeljiti na osnovu prethodnih iskustava o okončanju sudskih sporova sa istom ili sličnom osnovom spora, a isto se zahtijeva i MRS-om 37 - Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, navedeno nije izvršeno prilikom procjene rezerviranja za 2012. godinu.**

Početno stanje dugoročnih rezerviranja za sudske sporove za 2011. godinu je iznosilo 1.240.000 KM. Iz prezentirane dokumentacije konstatirano je da nadležni **Pravni sektor nije, na dan 31.12.2010. godine, vršio procjenu sudskih sporova koji će biti okončani i koji će doći na naplatu tijekom 2011. godine u pogledu krajnjeg ishoda sporova i iznosa koji će teretiti Društvo, a u cilju pravilnog knjigovodstvenog iskazivanja rezerviranja na dan 31.12.2010. godine, odnosno 01.01.2011. godine.**

Tijekom 2011. godine je izvršeno isplata po okončanim sudskim sporovima u iznosu od 478.962 KM. U okviru ovih sredstava značajan dio se odnosi na zakonske zatezne kamate i troškove sudskog postupka, za koje sredstva nisu bila rezervirana, **a navedeni izdaci su teretili rezerviranja, što nije sukladno točki 61. MRS-a 37., prema kojoj se rezerviranja koriste samo za pokriće izdataka za koje je rezerviranje prvobitno i bilo priznato.** Za narealizirana rezerviranja u 2011. godini u odnosu na početno stanje dugoročnih rezerviranja priznati su prihodi od ukidanja rezerviranja u iznosu od 716.038 KM. **Međutim,**

Društvo nije prethodno, prije ukidanja neiskorištenih rezerviranja, izvršilo procjenu sudskih predmeta za koje će biti potreban odliv resursa i za koje neće biti potreban odliv resursa, u cilju ukidanja rezerviranja samo da predmete za koje neće biti potreban odliv resursa, sukladno točki 59 MRS-a 37.

Odloženi razgraničeni prihodi su iskazani u iznosu od 3.306.279 KM i odnose se na unaprijed naplaćene prihode po izdanim rješenjima za korištenje cestovnog zemljišta pravnim i fizičkim licima U okviru odloženih prihoda iskazana su potraživanja po osnovu regresnih tužbi u iznosu 349.177 KM, o čemu je dato šire pojašnjenje u točki 4.6. Izvješća.

Dugoročne obveze su iskazane u iznosu od 252.529.225 KM, a odnose se na obveze prema povezanim pravnim licima 43.826.014 KM koje predstavljaju obveze prema izvorima financiranja, obveze po međunarodnim kreditima 131.207.258 KM i ostale dugoročne obveze 77.495.953 KM.

Ostale dugoročne obveze se odnose na obveze za primljena novčana sredstva od Vlade FBiH po programu GSM licence u iznosu od 55.296.338 KM i obveze za kapitalna ulaganja-grant Proračuna FBiH u iznosu od 22.199.615 KM.

Dugoročne obveze za financijske kredite uzete u inozemstvu su iskazane u iznosu od 131.207.258 KM, a odnose se na povučena sredstva na datum bilanciranja na temelju zaključenih dugoročnih međunarodnih kreditnih sporazuma, i to sa:

- Evropskom investicijskom bankom (EIB) za sanaciju magistralnih cesta, mostova i konsultantskih usluga (projektovanje, nadzor, tehnička pomoć u implementaciji) u FBiH u vrijednosti 50.000.000 EUR sa varijabilnom kamatnom stopom EURIBOR, zatvaranje kredita 31.12.2012. godine, rok otplate 2014.–2026. godina;
- Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) za rekonstrukciju puteva u FBiH, u vrijednosti 45.000.000 EUR, sa varijabilnom kamatnom stopom EURIBOR, zatvaranje kredita 31.12.2012. godine, rokom otplate 2010.–2022. godina.
- Međunarodnom asocijacijom za razvoj (IDA) za finansiranje projektne putne infrastrukture i sigurnosti na putevima, u vrijednosti ugovora za FBiH u iznosu 8.200.000 SDR. Zatvaranje kredita je 30.06.2012. godine i rok otplate 2017.-2027. godine.

Do početka 2011. godine iz kredita je povučeno 121.394.218 KM. U toku 2011. godine povučena su sredstva u iznosu od 16.579.467 KM, a na naplatu su dospjele tri rate kredita EBRD-a u ukupnom iznosu 6.766.427 KM. Sukladno kreditnim sporazumima sa EIB-om i EBRD-om, obračunavaju se i plaćaju kamate na iskorišteni iznos kredita po varijabilnim kamatnim stopama, a EBRD zaračunava i proviziju od 0,5% na neiskorištena sredstva kredita. IDA obračunava servisne troškove na povučeni iznos kredita od 0,75% i troškove održavanja kredita na nepovučeni iznos od 0,5%. **Provizija na neiskorištene iznose kredita je u 2011. godini posebno značajna, iz razloga što krediti u 2011. godini nisu povučeni u značajnom iznosu u odnosu na plan (prvobitno planirano 66.763.000 KM, rebalansom Plana smanjeno na 18.677.300 KM, realizirano 9.177.099 KM), međutim Društvo u knjigovodstvu ne evidentira posebno ovu vrstu troškova, tako da nismo u mogućnosti navesti podatak o iznosu plaćenih troškova na ime nepovučениh sredstava kredita.**

Pregled zaključenih međunarodnih kredita i povučениh sredstava tijekom 2011. godine:

Kreditor	Ugovor. vrijed. u izvornoj valuti	Povučena sredstva 01.01.-31.12.2011. KM	Dospjelo na naplatu u 2011. g.	Obaveza na dan 31.12.2011. KM	Uslovi kredita (kamatna stopa, provizija)
Evropska investicijska banka (EIB)	EUR 50.000.000	6.768.000	0	61.754.974	Varijabilna EUR IBOR;
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	EUR 45.000.000	6.797.387	6.766.427	50.722.928	Varijabilna EUR IBOR + 1% marža; 0,5% provizije na neiskorišteni iznos kredita; 1% jednokratna provizija;
Međunarodna asocijacija za razvoj (IDA)	SDR 8.200.000	3.014.080	0	18.729.356	Troškovi održavanja kredita - 0,5 % na nepovučena sredstva kredita; Servisni troškovi - 0,75% na povučeni iznos kredita;
UKUPNO		16.579.476	6.766.427	131.207.258	

Kratkoročne obveze u iznosu od 7.385.437 KM čine: obveze prema dobavljačima 6.523.946 KM, obveze za zadržano plaćanje 584.173 KM, obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja uposlenih 251.384 KM, obveze za primljene avanse 19.264 KM i druge obveze 6.670 KM. Najznačajniji dio ovih obveza je izmiren u siječnju 2012. godine.

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 779.484 KM, a odnose se na: obračunate kamate i servisne troškove po međunarodnim kreditima 735.529 KM i obračunate ostale troškove poslovanja 43.955 KM.

Preporuka:

Potrebno je osigurati da iznosi koji se priznaju kao rezerviranje predstavljaju najbolju procjenu izdatka koji je potreban za podmirenje sadašnje obveze, rezerviranje koristiti samo za pokriće izdataka za koje je rezerviranje prvobitno i priznato, a ukidati samo u slučajevima kada više nije vjerovatno da će biti potreban odliv resursa za podmirenje obveze, sukladno točkama 59. i 61. MRS-a 37 i Pravilnikom o računovodstvenim politikama Društva.

4.9 Kapital

Na datum bilance, u financijskim izvješćima iskazana je slijedeća struktura kapitala:

	31.12.2011.	31.12.2010.
KAPITAL	1.847.839.342	2.000
Državni kapital	2.000	2.000
Ostali osnovni kapital	1.847.837.342	-

Odlukom o usklađivanju naziva firme, djelatnosti, načina upravljanja i poslovanja i kapitala Društva od 01.07.2010. godine utvrđena je visina upisanog/temeljnog kapitala u iznosu od 2.000 KM, što je iskazano u poslovnim knjigama. Sukladno Zakonu o cestama FBiH i navedenoj Odluci, Vlada FBiH je 20.01.2011. godine donijela Odluku o smanjenju temeljnog kapitala Društva, prema kojoj temeljni kapital se umanjuje za iznos od 1.768.311.108 KM, tako da isti sada iznosi 2.000 KM i čini temeljni ulog FBiH kao jedinog osnivača Društva.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama reguliran je način iskazivanja kapitala i obveza, na temelju izmjena navedenih u Zakonu o cestama FBiH, kojim je propisano da javne ceste (što uključuje i magistralne ceste) su u vlasništvu Federacije BiH i od općeg su interesa za FBiH, te iste više ne predstavljaju kapital Društva već obvezu prema planiranoj namjeni. Navedeno je dovelo do toga da **je državni kapital** u bilanci stanja iskazan u iznosu od 2.000 KM (zakonski minimum), a ostali temeljni kapital iskazan je u iznosu od 1.847.837.342 KM i predstavlja izvore sredstava. Navedena pozicija ostalog temeljnog kapitala je u 2011. godini evidentirana isknižavanjem iznosa od 1.847.837.342 KM sa pozicije obveza-ostalnih dugoročnih rezerviranja i razgraničenja.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama reguliran je način iskazivanja i raspodjela financijskog rezultata. Financijski rezultat predstavlja razliku javnih prihoda i javnih rashoda, koji je neoporeziv i ne može biti predmet ponovne raspodjele na dividendu ili povećanje kapitala, već se raspoređuje na obveze prema planiranoj namjeni. Ovakvo stvorene obveze predstavljaju izvor sredstava koji će se utrošiti isključivo za upravljanje, građenje, rekonstrukciju, održavanje i zaštitu magistralnih cesta.

4.10 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su u slijedećim iznosima:

	31.12.2011.	31.12.2010.
PRIHODI	63.259.173	64.474.861
Poslovni prihodi	60.719.191	61.852.205
Financijski prihodi	42.866	346.845
Ostali prihodi i dobici	978.548	669.768
Prihodi iz osnova usklađivanja vrijed.sredstava	1.487.592	1.428.266
Prihodi iz osnova promjena računovodstvenih politika	30.976	177.777

Osnovni uslov za priznavanje prihoda je istovremeno povećanje sredstava (novca, novčanih ekvivaleneta, odnosno finansijskih instrumenata) ili smanjenja obaveza, što ima za posljedicu povećanja iskazanog finansijskog rezultata. Kada se dobiti priznaju u bilansu uspjeha oni se iskazuju kao zasebna stavka zato što je spoznaja o njima korisna za potrebe donošenja ekonomskih odluka. Dobici se iskazuju na neto osnovi, umanjeni za odgovarajuće rashode.

Odloženi prihodi od izdatih Rješenja za korištenje javnih površina (naknade za korištenje cestovnog zemljišta ili od reklamnih znakova), priznaju se kao prihod od osnovne djelatnosti u momentu uplate sredstava. Prihodi od kamata priznaju se na vremenskoj osnovi u visini obračunatih iznosa koji se odnose na obračunski period u kom su naplaćene. Za primljene donacije i imovinu bez naknade Društvo primjenjuje prihodovni pristup. Dobici od prodaje dugotrajne imovine koja je korištena za obavljanje osnovne djelatnosti, kao oblika izvanredne aktivnosti, iskazuje po neto ostvarenoj vrijednosti. Ostali se poslovni prihodi priznaju prema opštim načelima priznavanja prihoda odnosno pojedine vrste ostalih prihoda prema načinu koji proizilazi iz ugovora, odluke, zakona ili drugog propisa.

Poslovni prihodi u iznosu od 60.719.191 KM u ukupnim prihodima sudjeluju sa 96% i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 1.133.014 KM ili 1,83 %. U okviru istih, najznačajniji su prihodi ostvareni temeljem Zakona o cestama FBiH i to prihodi po osnovu naknada za ceste iz maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata u iznosu od 38.029.619 KM i prihodi od godišnje naknade za upotrebu cesta koje se plaćaju pri registraciji za motorna i priključna vozila u iznosu od 16.252.168 KM.

Financijski prihodi iskazani su u iznosu od 42.866 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 303.979 KM ili za 87,64 %. Odnose se na prihode od kamata na sredstva po viđenju (42.821 KM) i prihode od pozitivnih tečajnih razlika (45 KM).

Ostali prihodi iskazani su u iznosu od 978.548 KM i čine ih najvećim dijelom prihodi od ukidanja rezerviranja u iznosu od 716.038 KM i prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika u iznosu od 175.456 KM, koji se odnose na ugovorene penale dobavljačima, refundacije šteta od osiguravajućih društava po osnovu intervencija na putnim komunikacijama, naplata po rješenjima od sudskih sporova i drugi naknadno utvrđeni prihodi.

Na poziciji ostalih prihoda evidentirani su prihodi od ukidanja rezerviranja za sudske sporove u iznosu od 716.038 KM. Na dan 31.12.2010. godine izvršene su rezervacije za sudske sporove za 2011. godinu u iznosu 1.240.000 KM. Tijekom 2011. godine, na poziciji obračunatih rezerviranja ukinut je iznos od 1.675.365 KM. Prilikom ukidanja rezerviranja za iskorištena sredstva (glavnica, zatezne kamate i troškovi sudskog postupka), za razliku rezerviranih sredstava u odnosu na stvarno nastale troškove u iznosu od 716.038 KM, uvećani su prihodi od ukidanja dugoročnih rezerviranja, iako nisu stvoreni uvjeti za priznavanje prihoda. **Društvo nije prilikom ukidanja rezerviranja izvršilo procjenu sudskih predmeta za koje će biti potreban odliv resursa i za koje neće biti potreban odliv resursa, te je oprihodovalo ukupnu razliku manje nastalih troškova, što je suprotno točki 59. MRS 37- Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, prema kojoj ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban za podmirenje obveze, rezerviranje se ukida.** Istovremeno je na dan 31.12.2011. godine ponovno za iste sporove izvršilo rezervaciju iznosa 1.285.000 KM i terećenja troškova poslovanja u iznosu 1.240.000 KM, na bazi procjene Sektora ekonomsko-financijskih poslova i raspoloživih sredstava, za koji se ne može potvrditi da je izvršena pojedinačna procjena ishoda svakog sudskog spora koji će biti okončan u 2012. godini. **Iznos koji se priznaje kao rezerviranje na dan sačinjavanja finansijskih izvješća treba predstavljati najbolju moguću procjenu izdataka, koji je potreban za podmirenje sadašnje obveze, uz permanentnost provjere vrijednosti rezerviranja.** Prema točki 60. MRS 37 ako je izvršeno diskontiranje, iskazani iznos rezerviranja se povećava u svakom razdoblju, tako da odrazi protok vremena na koje se rezerviranje odnosi. **Posljedica ovakvog načina ukidanja rezerviranja je da su precijenjeni prihodi poslovanja u iznosu od 716.038 KM, a samim tim troškova i obveza po osnovu naknada i doprinosa (opći vodni doprinos, doprinos za šume, turističke zajednice) po godišnjem obračunu, kojima su osnovica za obračun ukupni prihodi Društva. Istovremeno su precijenjeni troškovi poslovanja u iznosu od 671.038 KM, što je imalo za posljedicu da je rezultat perioda precijenjen za iznos od 45.000 KM.**

Prema točki 92. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvješća, prihodi se mogu priznati u bilanci uspjeha kada dođe do povećanja budućih ekonomskih koristi povezanih sa

povećanjem sredstava ili smanjenja obveza, koje se mogu pouzdano izmjeriti. U konkretnom slučaju nije došlo ni do povećanja sredstava ili smanjenja obveza.

Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava iskazani su u iznosu od 1.487.592 KM i odnose se na prihodi po osnovu usklađivanja vrijednosti nematerijalnih sredstava, građevinskih objekata, postrojenja i opreme. Navedeni prihodi su evidentirani sukladno MRS 20-Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći. Na poziciji unaprijed naplaćenih odloženih prihoda, evidentirani su izvori sredstava po osnovu stalne imovine (poslovna zgrada, transportna sredstva, elektronska oprema, namještaj), koju Društvo koristi za redovno poslovanje. Ova stalna imovina tretira se kao donirana od osnivača, Vlade FBiH, što nije utemeljeno Zakonom o cestama FBiH, niti drugim aktima iz kojih bi se moglo potvrditi da je navedena imovina financirana iz doniranih sredstava (sredstva iz maloprodajne cijene nafte i naftnih derivata, naknada za upotrebu cesta pri registraciji). Amortizacija na ova sredstva evidentira se po principu sučeljavanja, tako što se obračunata amortizacija iskaže na troškovima kao protustavka ispravke vrijednosti stalnih sredstava, a za isti iznos se umanjuje odgođeni prihod (izvori sredstava) klasificiran za ove namjene, a iskazuje prihod od usklađivanja vrijednosti.

Preporuka:

Potrebno je ukidanje rezerviranja za sudske sporove vršiti sukladno ispunjenju uvjeta iz točke 59. i 60. MRS 37-Rezerviranje, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, samo ako više nije vjerovatno da će biti potreban odliv resursa za podmirenje obveze za svaki pojedinačni sudski spor.

4.11 Rashodi

U financijskim izvješćima iskazani su rashodi u ukupnom iznosu od 47.490.558 KM i veći su za 3,56% u odnosu na prethodnu godinu, a za 0,96% od planiranih. Struktura rashoda je slijedeća:

	31.12.2011.	31.12.2010.
RASHODI	47.490.558	45.857.901
Poslovni rashodi	44.078.721	44.379.082
Financijski rashodi	3.405.190	1.436.606
Ostali rashodi i gubici	6.647	42.213

U okviru poslovnih rashoda najznačajniju stavku predstavljaju troškovi proizvodnih usluga (37.428.971 KM) i troškovi plaća i ostalih ličnih primanja zaposlenih i drugih fizičkih lica (3.318.538 KM).

Troškovi proizvodnih usluga se sastoje od troškova redovnog održavanja cestovne infrastrukture i stalnih sredstava Društva (34.411.572 KM), troškova službe „Pomoć-informacije“ na cesti (3.961.302 KM) i ostalih proizvodnih usluga (56.098 KM).

U okviru troškova redovnog održavanja su iskazani troškovi za: redovno i zimsko održavanje cesta 27.830.150 KM, sol za posipanje cesta u zimskim uvjetima 2.993.370 KM, redovno održavanje mostova 1.431.659 KM, javnu rasvjetu cestovne infrastrukture 417.730 KM, pojedinačne prometne projekte 336.741 KM, redovno održavanje elektroopreme, putnih prijelaza i ostalog 203.935 KM, održavanje stalnih sredstava i transportnih sredstava 108.044 KM, ostale usluge vezane uz održavanje 89.942 KM.

Za radove na **redovnom održavanju magistralnih cesta** zaključeni su sa izvođačima radova ugovori o redovnom održavanju za period od 16.03.2011.-15.03.2012. godine, po LOT-ovima koji obuhvataju određene dionice magistralne ceste. Ugovori su zaključeni na osnovu Okvirnih sporazuma za period 2008.-2013. godina sa izvođačima radova koji su izabrani u postupku nabavke u 2008. godini, tako da izbor dobavljača nije bio predmet revizije za 2011. godinu.

Zaključenim Ugovorima je definirano da su izvođači dužni da radove održavanja cesta izvršavaju sukladno važećim standardima, smjernicama i ugovorenim uvjetima i da su kvalitetu ugrađenih materijala dužni dokazati naručiocu atsetom i rezultatima kontrolnih ispitivanja. Dalje, definirano je da stručno-tehnički nadzor nad izvođenjem radova vrši naručilac putem ovlaštenih predstavnika (nadzornih organa). Nadzorni organi dužni su da kontroliraju da li se radovi izvode sukladno usvojenim dinamičkim planom, prema propisima, standardima, smjernicama, odnosno da se izvođenjem radova ne ugrožava sigurnost učesnika u prometu.

Prilikom provođenja revizije nisu prezentirani dokazi za kvalitet izvršenih radova – atest i kontrolna ispitivanja za period 2011/2012. godina, uz obrazloženje odgovorne osobe da je uobičajeno da nadzorni organi odobravaju ugradnju materijala direktno na terenu, a da izvođači radova dokazuju kvalitetu ugrađenih materijala tek po ispostavljanju konačne situacije, koja će se ispostaviti u travnju 2012. godine. Ovo ne smatramo opravdanim, obzirom da su atesti i kontrola ispitivanja trebali biti osigurani prilikom zaključivanja ugovora ili prije ugradnje materijala. Nisu prezentirani ni dokazi o kvaliteti izvršenih radova u periodu 2010/2011. godina, uz obrazloženje da se navedena dokumentacija nalazi kod izvršioca radova, a što su potpisom potvrdili predstavnici Društva i izvršioca radova u Zapisniku sa prijema radova redovnog i zimskog održavanja.

Vezano za imenovanje nadzornih organa za redovno održavanje cesta, obrazloženo je da su suradnici za nadzor uposlenici Društva i da poslove nadzora obavljaju sukladno zaključenim ugovorima o radu. **Nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da se nadgledaju suradnici za nadzor održavanja cesta. Vodeći inženjer redovnog održavanja i glavni inženjer redovnog održavanja povremeno vrše kontrolu poslova redovnog održavanja i sačinjavaju zapisnike o kontroli, ali se stekao utisak da se kontrola radi samo na osnovu vizualnog pregleda i da se ne provode kontrolna ispitivanja, koja su propisana ugovorima o redovnom održavanju.** Ukoliko ne postoji kontrola nad radom suradnika za nadzor i ukoliko se ne provode kontrolna ispitivanja, postoji rizik za kvalitetno održavanja cesta od strane izvođača radova, što u konačnici ima za rezultat pokretanje tužbi protiv Društva od strane trećih lica za neadekvatno održavanje cesta.

Napominjemo da je po okončanju roka redovnog održavanja za period od 16.03.2010. do 15.03.2011. godine utvrđeno da na pojedinim LOT-ovima nisu realizirana planirana i ugovorena sredstva za ovu namjenu, nakon čega je Uprava Društva odobrila izvođenje prioriternih naknadnih radova na određenim dionicama, do visine preostalih raspoloživih sredstava po zaključenim ugovorima. S tim u vezi Uprava je uputila obavijest izvođačima radova u kojoj se isti izvještavaju da je rok završetka najkasnije do 15.04.2011. godine, bez poduzimanja aktivnosti na izmijeni zaključenih ugovori o redovnom održavanju u dijelu perioda na koji se odnose. Navedeno je imalo za posljedicu da su obračunske situacije redovnog održavanja ispostavljane i plaćane za period od 16.03.2010. do 31.03.2011. godine, odnosno do 15.04.2011. godine. **Navedeno može biti posljedica neadekvatne kontrole nad izvođenjem radova u skladu sa usvojenim dinamičkim planovima, koju su dužni da obavljaju nadzorni organi kako bi se osiguralo da izvođači radova redovnog održavanja cesta izvrše ugovoreni obim i vrstu poslova u ugovorenom vremenskom periodu.**

Troškovi plaća i naknada plaća zaposlenim su realizirani u iznosu od 2.715.695 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 93.653 KM. U revidiranoj godini je došlo do promjene članova Uprave (direktora i dva izvršna direktora), a navedena promjena je imala utjecaj na troškove plaća. Privremeni Nadzorni odbor je prilikom imenovanja članova nove Uprave propustio da istovremeno riješi status članova prethodne Uprave u odnosu na njihova osobna primanja, odnosno Nadzorni odbor prilikom razriješenja članova prethodne Uprave nije utvrdio otkazni rok za imenovane. Na ovaj način Nadzorni odbor nije postupio sukladno članku 28. Statuta Društva, kojim je propisano da u slučaju prestanka funkcije prije isteka mandata direktora i izvršnih direktora, isti su dužni nastaviti sa obavljanjem poslova u otkaznom roku koji odredi Nadzorni odbor, a koji ne može biti kraći od 30 dana. Navedeno je imalo za posljedicu da je u toku više mjeseci 2011. godine istovremeno izvršena isplata menadžerskih plaća članovima bivše i nove Uprave.

Novi v.d. direktor je imenovan 31.05.2011. godine, na isti datum je razriješen dužnosti prethodni direktor, ali mu istovremeno nije riješen status, tako da je novom v.d. direktoru i prethodnom direktoru isplaćena menadžerska plaća na osnovu menadžerskog ugovora za lipanj 2011. godine.

Novi v.d. izvršni direktor za ekonomske i pravne poslove je imenovan 18.10.2011. godine, sa istim je zaključen menadžerski ugovor sa primjenom od 19.11.2011. godine i isti je primao menadžersku plaću od 19.11.2011. godine. Prethodni izvršni direktor za ekonomske i pravne poslove je razriješen dužnosti 18.10.2011. godine, ali mu istovremeno nije riješen dalji status, tako da je isti primao menadžersku plaću i nakon 18.11.2011. godine, sve do 01.02.2012. godine, kada mu je Ugovorom o radu riješen radno-pravni status.

Novi v.d. izvršni direktor za tehničke poslove je imenovan 06.12.2011. godine, sa istim je zaključen menadžerski ugovor sa primjenom od 08.12.2011. godine i isti je primao menadžersku plaću od 08.12.2011. godine. Prethodni izvršni direktor za tehničke poslove je razriješen dužnosti 06.12.2011.

godine, ali mu istovremeno nije riješen dalji status, tako da je isti primao menadžersku plaću i nakon 06.12.2011. godine, sve do 01.02.2012. godine, kada mu je Ugovorom o radu riješen radno-pravni status.

Dakle, privremeni Nadzorni odbor nije pravovremeno riješavao statusna pitanja članova Uprave, a u cilju pravilnog iskazivanja troškova plaća i ostalih troškova vezanih za iste. Na ovaj način su sredstva Društva oštećena za iznos više isplaćenih sredstava na ime plaća i ostalih beneficija članovima Uprave u odnosu na plaće koje bi isti ostvarili da je na adekvatan način i pravovremeno riješen njihov radno-pravni status.

Vršilac dužnosti direktora je imenovan Odlukom privremenog Nadzornog odbora dana 31.05.2011. godine, na period od 60 dana, odnosno do okončanja postupka izbora i imenovanja direktora, a menadžerski ugovor sa imenovanim je zaključen 30.06.2011. godine, na period od 60 dana od 01.06.2011 godine do okončanja postupka izbora i imenovanja direktora. Direktor je imenovan Odlukom privremenog Nadzornog odbora od 06.12.2011. godine, a menadžerski ugovor je zaključen 16.12.2011. godine, na period od četiri godine od dana imenovanja. **Ovo znači da u periodu od 01.08.2011. do 06.12.2011. godine Društvo nije imalo direktora imenovanog sukladno Zakonu o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, navedenu funkciju je obavljao prethodno imenovani vršilac dužnosti Direktora, za koju je ostvario plaću sukladno menadžerskom ugovoru od 30.06.2011. godine.**

Pravilnikom o radu Društva je definiran način obračuna plaće za ostale uposlenike. Sukladno Pravilniku o radu, sva radna mjesta su razvrstana u dvije grupe, i to: A) poslovi savjetnika-koordinatora, savjetnički i drugi poslovi iz domena određene stručne oblasti i učestvovanje u rješavanju najslabijih pitanja po nalogu direktora sa mjesečnom neto plaćom u iznosu od 3,5 do 3,8 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u FBiH u prethodna tri mjeseca, B) ostali poslovi razvrstani u šest grupa složenosti, a za svaku grupu je utvrđen raspon bruto bodova za obračun plaće. Ne smatramo opravdanim da se za poslove savjetnika-koordinatora utvrđuje plaća na navedeni način jer se radi o uposlenicima Društva, a člankom 45., stav 5. Pravilnika o radu je definirano da osnovu plaću uposlenika čini broj bodova grupe (bruto) poslova u koju je razvrstano radno mjesto uposlenika umnožen sa obračunskom vrijednošću boda. Stavom 6. istog članka Pravilnika je definirano da se plaća utvrđuje u bruto iznosu. Uvidom u Izmjene i dopune Pravilnika o radu od 17.01.2012. godine, koje se primjenjuju od 01.01.2012. godine, konstatirano je da navedenim izmjenama za poslove savjetnika-koordinatora je utvrđen raspon bruto bodova za obračun plaće.

Pravilnikom o radu, svi poslovi su razvrstani u grupe složenosti, a za svaku grupu složenosti propisani su bruto bodovi u određenom rasponu. Definirani su kriteriji za utvrđivanje broja bodova, a to su stručna sprema, složenost, odgovornost i kreativnost. O visini bruto bodova za svako pojedinačno radno mjesto odlučuje Direktor prilikom zaključivanja Ugovora o radu. **Ukazujemo da postojanje raspona znači da radna mjesta u okviru iste grupe složenosti mogu imati i imaju različit broj bodova za obračun plaće, a obzirom da nije definiran način primjene kriterija prilikom dodjele bodova za radna mjesta koja se nalaze unutar iste grupe složenosti, nismo u mogućnosti potvrditi dosljednu primjenu Pravilnika o radu u ovom dijelu.**

Uvidom u ugovore o radu uposlenih, konstatirano je da je sa uposlenicima ugovorena osnovna plaća izražena u bruto iznosu bodova sukladno Zakonu o porezu na dohodak. Međutim, **uvidom u platne liste uposlenih konstatirano je da se plaća obračunava na bazi utvrđenog neto iznosa bodova, a što je rezultat neadekvatnog softverskog programa za obračun plaća, koji nije prilagođen i usklađen sa zahtjevima Zakona o porezu na dohodak i pratećeg Pravilnika.** Iako navedeni način obračuna za rezultat ima neznatno odstupanje visine obračunatih plaća u odnosu na visinu plaća koja se dobije obračunom na bazi bruto bodova, smatramo potrebnim izvršiti prilagođavanje softverskog rješenja za obračun plaća kako bi se osiguralo da je obračun plaća uposlenika usklađen sa zaključenim ugovorima o radu uposlenika.

Naknade troškova zaposlenih su realizirane u iznosu od 407.220 KM, a odnose se na naknade za topli obrok 179.510 KM, naknade za prijevoz na posao i sa posla 51.357 KM, regres za godišnji odmor 49.064 KM, naknada za smještaj i ishranu na terenu 47.784 KM, jubilarne nagrade 4.500 KM, novčane pomoći zaposlenim u slučaju bolesti ili smrti 23.470 KM, naknade za državne i vjerske praznike 51.534 KM.

Naknade za smještaj i ishranu na terenu su izvršene na osnovu rješenja Direktora kojima se utvrđuje naknada za rad na terenu za sedam (7) suradnika za nadzor održavanja cesta, u mjesečnom iznosu

od po 660 KM, za period od 01.01.-31.12.2011. godine, uz obrazloženje da imenovani obavljaju poslove nadzora koji se po svojoj prirodi izvode na terenu i van mjesta zaposlenja u trajanju dužem od 30 dana neprekidno. Navedena naknada isključuje pravo na hotelski smještaj, topli obrok i dnevnice za službena putovanja. Ukazujemo da je Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji u Sektoru održavanja, zaštite i sigurnosti prometa, u Odsjeku redovnog održavanja, utvrđeno radno mjesto „suradnik za nadzor održavanja cesta“ – 7 izvršilaca, **ali Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji nisu definirane zone odgovornosti navedenih radnih mjesta, kao ni ugovorima o radu zaključenim sa suradnicima za nadzor. Nisu donesena Rješenja o upućivanju navedenih uposlenika na rad van mjesta zaposlenja.**

Člankom 83. Pravilnika o radu Društva je propisano da se radom na terenu podrazumijevaju poslovi koji se izvode na terenu van mjesta rada i u trajanju dužem od 20 radnih dana neprekidno i utvrđen je dnevni iznos terenskog dodatka u ovisnosti od uslova koji su osigurani za rad na terenu (smještaj, ishrana i dr.) u jednakom iznosu za sve zaposlenike. **Visina utvrđene naknade u prezentiranim Rješenjima nije sukladna članku 83. Pravilnika o radu, jer konkretni slučajevi ne spadaju ni u jednu kategoriju propisanu navedenim člankom.**

U okviru ostalih ličnih primanja iskazane su naknade članovima Nadzornog odbora (35.588 KM), članovima Odbora za reviziju (39.286 KM) i članovima Skupštine (2.474 KM). Skrećemo pažnju da tijekom revidirane godine Društvo nije imalo u kontinuitetu Nadzorni odbor, a što je imalo utjecaj na blagovremenost izvršavanja poslova iz njegove nadležnosti. Društvo nije imalo Nadzorni odbor u periodu od 21.02.2011. do 30.05.2011. godine, u periodu od 31.07.2011. godine do 18.10.2011. godine i u periodu nakon 18.12.2011. godine, a u ostalim periodima 2011. godine je imalo privremeni Nadzorni odbor. Također, napominjemo da privremeni Nadzorni odbor koji je imenovan 30.05.2011. godine i privremeni Nadzorni odbor koji je imenovan 18.10.2011. godine nisu dostavili pismena izvješća o radu Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, a navedena obveza je utvrđena člankom 16c. Statuta.

Članovima Odbora za reviziju je isplaćana naknada za svih dvanaest mjeseci 2011. godine. Ugovorima o angažmanu sa članovima Odbora za reviziju je utvrđena visina mjesečne naknade. Poslovnikom o radu Odbora za reviziju je utvrđeno da se sjednice Odbora održavaju po potrebi, a najmanje jednom mjesečno. Iz prezentiranih zapisnika sa sjednica Odbora za reviziju, konstatirano je da je Odbor tijekom 2011. godine održao 7 sjednica, a mjesečne naknade su isplaćene za svih 12 mjeseci 2011. godine.

Troškovi naknada temeljem ugovora o djelu su iskazani u iznosu od 26.891 KM. Iznos od 9.600 KM je iskazan na osnovu ponude stalnog sudskog vještaka za izradu Elaborata o procjeni vrijednosti cestovne infrastrukture Društva, od 10.02.2012. godine. **Nismo u mogućnosti potvrditi da su za priznavanje ovih rashoda ispunjeni zahtjevi iz točke 94. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvješća, obzirom da u navedenom slučaju nije došlo do povećanja obveze na datum finansijskih izvješća, a što se zahtijeva točkom 94.**

Izvršena je isplata naknade za šest članova Komisije za pregled dokumentacije i uvid u stanje u vezi sa ispunjavanjem uvjeta za izdavanje licence sukladno Pravilniku o licenciranju izvođača radova redovnog održavanja javnih cesta u FBiH, u ukupnom iznosu od 14.273 KM. Rješenje o formiranju Komisije (koja se sastoji od predstavnika Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, Društva i JP „Autoceste FBiH“) i Rješenje o visini naknade je donio ministar Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, a isplata je izvršena temeljem naknadno zaključenih ugovora o djelu između Društva i članova Komisije. **Nije prezentirano obrazloženje zašto je Društvo preuzelo obvezu isplate naknade članovima Komisije, imajući u vidu da je u članku 9. Pravilnika o licenciranju izvođača redovnog održavanja javnih cesta utvrđeno da troškove postupka izdavanja licence snosi podnositelj zahtjeva za izdavanje licence, a prema izjavi odgovorne osobe, Društvo nije ostvarilo prihod po ovom osnovu. Isplata naknade je izvršena, a nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je prethodno prije isplate od strane ministra usvojeno izvješće o radu komisije, koje je trebalo biti temelj za isplatu naknade.**

Troškovi rezerviranja po započetim sudskim sporovima su iskazani u iznosu od 1.240.000 KM. Tijekom 2011. godine Društvo je zaprimilo tužbi u iznosu tužbenog zahtjeva od 435.365 KM i u istom iznosu priznalo troškove. Za navedene tužbe, na bazi procjene Sektora ekonomsko-financijskih priznato je dugoročno rezerviranje u iznosu od 150.000 KM.

Financijski rashodi su iskazani u iznosu od 3.405.190 KM, od čega se na kamate po međunarodnim kreditima odnosi 2.513.140 KM, a na negativne tečajne razlike po međunarodnim kreditima 892.050 KM.

U okviru kamata iskazan je iznos od 110.764 KM koje se odnosi na zatezne kamate koje je Društvu zaračunalo Federalno ministarstvo financija zbog neblagovremenog plaćanja obveze po kreditu EBRD-a u ukupnom iznosu od 2.556.091 KM, koja je prispjela dana 14.12.2010. godine. Navedena obveza je plaćena 25.05.2011. godine, za istu je obračunata zatezna kamata od 110.764 KM. **Ne može se potvrditi opravdanost neblagovremenog plaćanja prispjele obveze i plaćanje zatezne kamate u navedenom iznosu.**

Preporuke:

Potrebno je osigurati da se redovno i zimsko održavanje cesta u cjelosti vrši u skladu sa zaključenim ugovorima o održavanju, a posebno u dijelu dokazivanja kvaliteta ugrađenih materijala atsetom i rezultatima kontrolnih ispitivanja.

Potrebno je da Uprava osigura adekvatan nadzor nad radom suradnika za nadzor održavanja cesta i da obezbijedi da suradnici za nadzor obavljaju stručno-tehnički nadzor nad izvođenjem radova u skladu sa odredbama zaključenih ugovora o redovnom održavanju cesta, u cilju osiguranja da izvođači radova izvrše ugovoreni obim i vrstu poslova u ugovorenom vremenskom periodu.

Potrebno je da Nadzorni odbor prilikom imenovanja i razriješenja članova Uprave postupka sukladno ovlaštenjima definiranim Statutom Društva, odnosno da pravovremeno i na adekvatan način rješava radno-pravni status članova Uprave, a u cilju pravilnog izvršenja troškova plaća i ostalih troškova koji se odnose na članove Uprave.

Potrebno je Pravilnikom o radu Društva definirati način primjene kriterija za utvrđivanje broja bodova, kao elementa za obračun plaće, u cilju zadovoljenja principa transparentnosti kod utvrđivanja plaća uposlenih.

Potrebno je da nadležni organi osiguraju da se postupak imenovanja direktora i izvršnih direktora vrši sukladno Zakonu o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima FBiH, posebno u dijelu imenovanja na kraći period.

Potrebno je Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji propisati i jasno definirati zone odgovornosti suradnika za nadzor, a naknade za rad na terenu uskladiti sa odredbama članka 83. Pravilnika o radu Društva.

Potrebno je putem nadležnog Federalnog ministarstva prometa i komunikacija poduzimati aktivnosti u cilju blagovremenog imenovanja članova Nadzornog odbora, u cilju osiguranja kontinuiteta u radu ovog organa Društva.

Potrebno je da Nadzorni odbor njamanje jednom u tri mjeseca dostavlja pismeno izvješće o radu Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, sukladno članku 16c. Statuta.

Potrebno je isplatu naknada članovima Odbora za reviziju uskladiti sa ostvarenim aktivnostima u radu Odbora.

Potrebno je rashode u financijskim izvješćima priznavati sukladno odredbama Okvira za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća, koje se odnose na priznavanje rashoda.

Poduzeti aktivnosti u cilju refundacije sredstava od Federalnog ministarstva prometa i komunikacija na ime isplaćenih naknada članovima Komisije za pregled dokumentacije i uvid u stanje u vezi sa ispunjavanjem uvjeta za izdavanje licence sukladno Pravilniku o licenciranju izvođača radova redovnog održavanja javnih cesta u FBiH.

Otplate po međunarodnim kreditima priznavati u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje i dospjela, u cilju fer prezentacije izvršenih otpлата u financijskim izvješćima i kako bi se izbjeglo plaćanje zateznih kamata u budućem periodu.

4.12 Sudski sporovi

Prema podacima Sektora pravnih, ugovornih i kadrovskih poslova, na dan 12.03.2012. godine protiv Društva je pokrenut 691 sudski postupak, ukupnog tužbenog zahtijava u iznosu od 11.631.972 KM,

od čega je temeljem donesenih sudskih presuda na teret sredstava Društva isplaćeno 2.396.134 KM. Navedeni sporovi se odnose u najvećem dijelu na sporove po osnovu šteta nastalih zbog neadekvatnog održavanja magistralnih cesta.

Prema podacima istog Sektora, Društvo je na dan 12.03.2012. godine imalo pokrenutih 328 sudskih postupaka protiv trećih lica, sa tužbenim zahtjevom u iznosu od 1.821.217 KM, od čega je naplaćeno 729.776 KM.

Skrećemo pažnju da nadležni Sektor nije prezentirano navedene podatke sa stanjem na dan 31.12.2011. godine, kao i da se u evidencijama i dalje nalaze predmeti za koje su tužbe povučene ili je izvršena isplata, odnosno naplata duga.

4.13 Nabave

Prema prezentiranim podacima Društva, u 2011. godini zaključeno je ugovora o javnim nabavkama ukupne vrijednosti od 50.119.065 KM. Po osnovu provedenih otvorenih postupaka zaključeno je ugovora u vrijednosti od 47.937.754 KM, po osnovu pregovaračkih postupaka 665.403 KM, konkurentskih zahtjeva 1.385.142 KM i direktnih sporazuma 130.767 KM. Društvo nije donijelo Plan javnih nabavki za 2011. godinu, kako je propisano članom 6. internog Pravilnika o javnim nabavkama.

U svim revidiranim postupcima koji su prethodili zaključenju ugovora nisu u potpunosti ispoštovane procedure propisane Zakonom o javnim nabavkama BiH i njegovim provedbenim aktima.

Revizijom je utvrđeno da je u 2011. godini Društvo provelo postupak hitnog pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o javnoj nabavci za usluge fizičkog obezbjeđenja gradilišta Sarajevska zaobilaznica, dionica Jošanica-Butila. Bilo je potrebno hitno obezbijediti gradilište i opremu, jer je došlo do raskida ugovora sa izvođačem Splošno gradbeno podjetje SCT d.d. Ljubljana (Izvođač). Poziv za dostavu ponude upućen je zaštitarskoj kući „Glock sigurost“ d.o.o Sarajevo, sa kojom je zaključen ugovor 04.03.2011. godine na iznos od 101.088 KM na period od 4 mjeseca, za koliko je prvobitno planirano da će na gradilište angažirati novi izvođač radova. Nakon isteka navedenog perioda, do kraja 2011. godine, radi osiguranja neophodnog kontinuiteta u pružanju usluga, sa istom zaštitarskom kućom zaključena su još dva ugovora na ukupan iznos od 91.485 KM. Iako je kriterij za dodjelu ugovora bila najniža cijena tehnički zadovoljavajuće ponude, o ponuđenoj cijeni nije se pregovaralo, a u cilju postizanja ekonomski najpovoljnije ponude za ugovorni organ, čime nije postupljeno sukladno članu 30. stav 2b) Zakona o javnim nabavkama BiH. Prema naprijed navedenom i uzimajući u obzir trajanje navedenih ugovora (ukupno 10 mjeseci), ne može se potvrditi da su ispunjeni svi uvjeti za provođenje pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, propisani Zakonom o javnim nabavkama BiH i drugim podzakonskim aktima.

Ističemo da je za navedene usluge u međuvremenu pokrenut otvoreni postupak, koji je poništen Odlukom direktora Društva od 23.08.2011. godine. Ponuđač „Condor“ d.o.o Zenica je uložio žalbu Uredu za žalbe, koji je poništio cjelokupnu postupak svojim Rješenjem od 21.09.2011. godine. Nakon provedenog ponovnog postupka putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda, izvršen je 18.11.2011. godine izbor najpovoljnijeg ponuđača „Condor“ d.o.o Zenica.

Preporuka:

Postupke nabava provoditi sukladno propisanim procedurama Zakona o javnim nabavama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima.

4.14. Izvanbilančna evidencija

Vrijednost izvanbilančne evidencije na dan 31.12.2011. godine iskazana je u iznosu od 163.323.282 KM i odnosi se na projekat Sarajevske zaobilaznice. Ovaj projekat se vodi izvanbilančno jer je Društvo od osnivača zaduženo kao implementator, a vlasnik ovih projekata je Vlada FBiH koja ih i financira.

Izgradnja Sarajevske obilaznice od Jošanice do Vlakova je projekat iz 2005. godine. Projekat se najvećim dijelom financira iz kreditnih sredstava koje je BiH po osnovu Ugovora o financiranju pod nazivom «Bosna i Hercegovina-Projekat cesta» dobila od Evropske investicijske banke, Evropske banke za obnovu i razvoj, OPEC fonda, a dijelom iz Proračuna Federacije BiH.

Posebno ističemo da Društvo ne izmiruje dospjele obveze na ime glavnice, kamate i takse na nepovučena sredstva po kreditu EBRD br.31788-Regionalni program razvoja cesta, a iste prema podacima Federalnog ministarstva financija do 22.12.2011. godine iznose 9.660.593 EUR-a. Društvo se u više navrata obraćalo Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija za osiguranje sredstava za izmirenje navedenih obveza, obzirom da samo implementira projekt „Izgradnja Sarajevske zaobilaznice“ u ime Vlade FBiH i nije krajnji korisnik kredita. Vezano za navedeno, Vlada FBiH je 21.10.2009. godine donijela Zaključak, kojim je zadužila Federalno ministarstvo prometa i komunikacija da u cilju izmirenja dospjelih obveza, u roku od 30 dana Vladi FBiH dostavi prijedlog odluke kojom bi se obveze po kreditu isplaćivale iz prihoda Federalne direkcije za izgradnju, održavanje i upravljanje autocesta (sada JP „Autoceste FBiH“ d.o.o Mostar). Do momenta okončanja revizije nije reguliran status navedenih obveza.

Preporuka:

Potrebno je da Društvo, u suradnji sa nadležnim institucijama, poduzme adekvatne aktivnosti na reguliranju obveza po kreditu EBRD 31788.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Uprava Društva je uz dopis broj: 01-03.1-3689/12-JM od 09.05.2012. godine, dostavila Komentar na Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja JP „Ceste FBiH“ d.o.o Sarajevo za 2011. godinu. U Komentaru su date primjedbe za određene konstatacije u nalazima i izraženom mišljenju.

Za najveći dio navoda i konstatacija za koje nije bilo osnova jer nije dostavljena dodatna dokumentacija, dato je šire obrazloženje o pojedinim navodima i konstatacijama iz Komentara, u posebnom aktu, Pismu Upravi broj: 06-14/12 od 21.05.2012. godine.

Voda tima

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju

Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Dijana Šutalo, viši revizor za finansijsku reviziju, dipl.oec.

Član tima

Maida Letić, viši revizor za finansijsku reviziju, dipl.oec.